

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
August 31, 1994

THE LITHUANIAN WORLD - WIDE DAILY

Vol. LXXXV Kaina 35 c.

TREČIADENIS - WEDNESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 31, 1994

Nr. 169

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500

TELEFAKSAS (312) 585-8284

Lietuvos kariuomenės problemos: finansų ir įstatymų stoka

Vilnius, rugpjūčio 19 d. (LR) — Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, kartu su premjeru Adolfu Šleževičiumi rugpjūčio 18 d. lankėsi Kaune, rašo Valdas Sutas „Lietuvos ryte“. Karininkų ramovėje jie susitiko su šalies kariuomenės rūšių, karinių struktūrų vadais, karininkais. Susitikime taip pat dalyvavo krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius, kariuomenės vadas generolas Jonas Andriškevičius, Kauno miesto meras Arimantas Račkauskas.

Pradėdamas susitikimą, krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius pažymėjo, kad kai kurias krašto apsaugos problemas spręsti įmanoma tik padedant aukščiausiai šalies valdžiai. Todėl ir nutarta susirinkti šiam pokalbiui.

Daugiau kaip 40 minučių kalbėjęs šalies prezidentas ir karinių pajėgų vyriausiasis vadas A. Brazauskas akcentavo, jog dar daug reikia padaryti, kad kariuomenė būtų gerbiama, ir išvardijo pagrindines problemas. Viena jų — ta, kad per ketverius metus dar nesutvarkyta krašto apsaugos struktūrų teisinis pagrindas. Įstatymų projektai šiuo metu ruošiami, derinami su atitinkamais NATO šalių pavyzdžiais.

Kita skaudi tema — socialinės kariškių garantijos ir nepakankamas karinių struktūrų finansavimas. Pasak prezidento, tai susiję su tuo, kad šalies biudžetas šiemet vykdomas sunkiai. Tačiau apie padėtį šalies vadovybė nuolat informuojama. Anot prezidento, nenormalu, kad apie 1,300 kariškių iki šiol neturi butų, tačiau, antra vertus, nepakankamai racionaliai išnaudojamas iš rusų kariškių perimtas turtas. Butų yra Rukloje, kituose miesteliuose, ir ši palikima reikia tinkamai panaudoti.

Algirdas Brazauskas pasmerkė kai kurių kariškių polinkį politikuoti. Pasak jo, politinė dviasia Lietuvos kariuomenėje vis dar prasiveržia. Tokiose demokratiškoje šalyje, kaip JAV, politikuoti bandantys karininkai, net generolai, nedelsiant atleidžiami iš pareigų. Lietuvoje batalionų vadai rašo pareiškimus šalies prezidentui.

Klausimas dėl Karaliaučiaus tranzito tebėra atviras

Kalbėdamas apie valstybės sienos apsaugos tarnybos perdavimą iš Krašto apsaugos ministerijos Vidaus reikalų ministerijai, A. Brazauskas sakė, kad tokiu būdu pratęsta valstybės tradicija, nes prieškarinio Lietuvoje sieną saugojo taip pat pasienio policija. Sienos apsauga — kontrolės pobūdžio funkcija; policija, o ne kariuomenė, sieną saugo ir Vakarų Europos šalyse. Įstatymas priimtas, ir, pasak šalies prezidento, reikia nusiraminti ir gerinti sienų kontrolę.

Pažymėjęs, kad klausimas dėl Rusijos karinio tranzito į Kaliningradą sritį tebėra atviras, Brazauskas sakė, jog problema būtina spręsti: parengti taisykles, numatyti atsakomybę, nustatyti teisinius santykius tarp suinteresuotų valstybių. Sutarties dėl karinio tranzito projektas dabar pateiktas įvertinti Vakarų šalių ekspertams. Pasak šalies prezidento, val-

stybės saugumas priklauso ne nuo turimų šautuvų skaičiaus, o nuo konstruktyvaus bendradarbiavimo su kaimyninėmis šalimis ir gerų asmeninių ryšių su jų vadovais.

Neaiški įstatymų riba tarp karybos ir politikos apsunkina darbą

Kariuomenės vadas generolas Jonas Andriškevičius sakė, jog šalies krašto apsaugos sistema tobulinama nuolat. Jo nuomone, blogai yra tai, kad neaiški įstatyminė riba tarp karybos ir politikos. Manipuliudami finansiniais kariuomenės sunkumais politikai nuolat siekia daryti jai įtaką. Kariuomenės vadui jo funkcijų vykdymui lešų neskiriama, o bet koks savarankiškumo siekimas vadinamas politikavimu. Įgyvendinti kariškius, po karinius dalinius vaikšto skirtingų pakraipų politikai, o kariuomenės ir karininkų garbė labiausiai diskredituoja Seimo nacionalinio saugumo komiteto nariai, anot Andriškevičiaus, „rūpintojėliai“, kurie visi nesiorientuoja kariuomenės reikaluose.

„Geležinio vilko“ brigada yra labai įsiskolinusi

Reguliariosios kariuomenės brigados „Geležinis vilkas“ štabo viršininkas pulkininkas leitenantas V. Žukas išdėstė šešias pagrindines „Geležinio vilko“ problemas. Svarbiausią jų ta, kad nepakankamai finansuojama brigada yra labai įsiskolinusi. Įvairios skolos šiuo metu siekia 2,8 milijonus litų. Dėl to nuolat vėluojama išmokėti atlyginimus, nebėra lešų materialinei bazei.

Pagal statistiką mobilizacijos poreikiams brigada turi turėti sukaupusi neliečiamų atsargų mėnesiui. Tokių atsargų nėra, todėl apie mobilizaciją, net jos prireikus, negali būti net kalbos.

„Geležinio vilko“ daliniai iš rusų kariškių perėmė keletą karinių miestelių. Minimaliai pasitvarkius, peržiūrimi juose pavyko, tačiau ruošti ateinančiai žiemai nebėra iš ko. Tam reikia apie 9 milijonų litų, o skola už įvairius statybos ir remonto darbus jau dabar sudaro 290,000 litų.

Brigada turi tik 33% jai reikalingų transporto priemonių, o ginklų ir šaudmenų nėra gavusi nuo 1993 metų. Padėtis, anot pulkininko leitenanto, darosi kritiška — jei nebus surasta lešų, „Geležinio vilko“ brigados pavasarį gali nebelikti.

SKAT reikia aprūpinti minimalia ginkluote

Pasak Savanoriškosios Krašto Apsaugos Tarnybos (SKAT) vado pulkininko leitenanto Arvydo Pocičiaus, būtina nedelsiant spręsti SKAT finansavimą, bent minimaliai aprūpinti ginkluote, šaudmenimis, ryšio priemonėmis. Taip pat būtina kurti karinę policiją, nes dabar bendradarbiavimas su Vidaus reikalų ministerija yra labai komplikotas.

Karinį jūrų pajėgų flotilės vadą komandoras Raimundas Baltuška pabrėžė karininkų jūrinių, kurių nemažai yra grįžę iš buvusios Sovietų Sąju-

Kun. Jean-Marie Vincent (k.) koncelebruoja Mišias su kun. Jean-Bertrand Aristide 1987 m., dar prieš pastarajam palikus kunigystę ir tapus Haiti prezidentu. Kun. Vincent sekmadienį vakare grįždamas namo buvo sušaudytas prie savo parapijos vartų, manoma, kad valdžios įsakymu. Nors jis buvo didelis prezidento Aristide gerbėjas ir vieną kartą savo kūnu išgelbėjo jį nuo atentato, nuo Aristide išstremimo Vincent nebesakė politinių kalbų, bet tęsė savo misiją, organizuodamas savišalpos ir mokymosi skaitytį būrelius varguomenėi prie parapijų.

Prasidėjo neeilinė Seimo sesija

Vilnius, rugpjūčio 30 d. (Elta) — Šiandien prasidėjo neeilinė Lietuvos Seimo sesija. Ją suaukė Seimo pirmininkas Česlovas Jursėnas, atsižvelgdamas į daugiau kaip trečdalis Seimo narių prašymą. Jį pasirašė 50 Seimo narių.

Jursėnas informavo Seimą apie Respublikos prezidento gražintus pakartotinai svarstyti įstatymus. Algirdas Brazauskas nepasirašė trijų Seimo priimtų įstatymų. „Dėl Lietuvo Respublikos sanatorinių-kurortinių įstaigų ir poilsio namų, valdytų buvusių Lietuvos TSR valstybinių profesinių sąjungų, nuosavybės nustatymo“, „Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo“ ir įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo įgyvendinimo“.

Prezidento pasiūlytus šiuos įstatymų pataisus bus svarstomos Seimo rudens sesijoje. Sesija pagal Konstituciją turėtų prasidėti rugsėjo 10 dieną.

Šioje Seimo sesijoje Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas Zenonas Vaigauskas pranešė, kad oficialūs referendumo rezultatai bus patvirtinti iki trečiadienio vakaro. Jis paskelbė Seimo nariams tikėtą preliminarų rezultatų.

Bendras rinkėjų skaičius referendumo dieną buvo 2,424,792. Referendume dalyvavo 894,641 pilietis, tai sudaro 36,9% visų rinkėjų sąrašus įtrauktų piliečių.

gros, registracijos ir pilietybės problemas.

„Geležinio vilko“ Šiaulių bataliono vadas pulkininkas leitenantas V. Lukavičius paragino valstybės vadovus tiesiai ir atvirai atsakyti į klausimą, ar dabartinei Lietuvos valdžiai reikalinga kariuomenė ir ar prezidentas ir vyriausybė šalies gynybą laiko prioritetiniu uždaviniu. Jeigu taip, tai kariuomenė turi būti deramai rūpinama, o jeigu ne, tai ją reikia paleisti, o tokie susitikimai tiesiog neturi prasmės.

Kariuomenės išlaidoms padengti reikia didinti pajamų mokesčius

Premjeras A. Šleževičius susitikime kalbėjo paskutinis. Pabrėžė, jog kariuomenė Lietuvoje buvo, yra ir bus, jog vyriausybė atsiriboja nuo kategoriškų kai kurių Seimo Nacionalinio saugumo komiteto narių parei-

šimų duomenis, kad nė vienas referendumui pateikto įstatymo nuostatai nepritarė daugiau kaip 31 procentas rinkėjų.

Trečiadienį Vyriausioji rinkimų komisija paskelbė, kad referendumas neįvyko ir jam pateiktas įstatymas nepriimtas.

Vaigauskas pasakė, kad Vyriausioji rinkimų komisija negavo duomenų apie referendumo įstatymo pažeidimus, kurie turėtų esminę įtaką jo rezultatams.

Vyriausybės parama nuo sausras nukentėjusiesiems

Vilnius, rugpjūčio 30 d. (Elta) — Lietuvos vyriausybė iš Lietuvos Respublikos Paramos žemės ūkiui fondo skyrė 10 milijonų litų labiausiai nuo sausras nukentėjusių rajonų žemės ūkio produkcijos gamintojams paramai.

Siekdama iš dalies atlyginti žemdirbiams sausras padarytus nuostolius vyriausybė taip pat rekomendavo rajonų savivaldybėms iki 60% sumažinti 1994 metų žemės mokesčių ir valstybinės žemės nuomos mokesčių už naudojamą žemės ūkio paskirties žemę. Į savivaldybių biudžetus negaunamas iplaukas planuojama kompensuoti iš Lietuvos valstybės biudžeto.

kimų, jis iš esmės pakartojo susitikimo pradžioje prezidento išsakytas mintis. Pasak premjero, vienintelis būdas padidinti kariuomenės finansavimą yra bendrųjų biudžeto pajamų didinimas. Taip pat būtina parengti ilgalaikę kariuomenės apginklavimo ir aprūpinimo programą. Lešų skyrimo prioritetus turi numatyti Krašto apsaugos ministerija.

Nepageidavę, kad jų pavardės būtų viešai skelbiamos aukšti „Geležinio vilko“ brigados Kauno bataliono ir SKAT Kauno rinktinės karininkai po susitikimo „Lietuvos ryto“ korespondentui sakė, kad kokių nors konkrečių poslinkių po šio renginio tikėtis sunku. Jų nuomone, susitikimas buvo panašus į politinį pasirodymą, skirtą tik politikų populiarumui tarp kariškių didinti, nes konkrečių atsakymų į pateiktus klausimus nesulaukta.

Baltijos Taikos palaikymo batalionas siųs karius 1996 m.

Vilnius, rugpjūčio 25 d. (AGEP) — Danija vadovauja regioninio bendradarbiavimo projekto, kurio tikslas yra teikti paramą, kuriant bendrą Baltijos šalių taikos palaikymo batalioną Jungtinėms Tautoms. Danija ruošiasi koordinuoti Šiaurės šalių ir Didžiosios Britanijos, Vokietijos, JAV paramą bei rudenį Kopenhagoje pasirašyti sutartį tarp šių valstybių.

Taikos palaikymo bataliono mokymas pagal planą turėtų prasidėti kitais metais, o dalį jo karių planuojama siųsti taikos palaikymo uždavimams jau 1996 m. pradžioje. Baltijos taikos palaikymo bataliono karininkai pradėti rengti Šiaurės šalių Jungtinių Tautų kursuose šią vasarą. Estija, Latvija ir Lietuva į batalioną iš viso nusiųs po 200 karių.

Žvejų žmonos pradėjo protesto akciją

Vilnius, rugpjūčio 25 d. (Elta) — Valstybinės žvejybos laivyno įmonės „Jūra“ vadovai ir Lietuvos žemės ūkio ministro pavaduotojas, žuvų pramonės departamento direktorius Algirdas Rusakevičius tapo savotiškais iškaitais. Nuo liepos 1 dienos Argentinos Buenos Aires uoste už „Jūros“ įmonės skolas buvo sulaukyti žvejybinio tralerio šaldytuvo „Sūduva“ 67 igulos nariai.

Praradusios viltį civilizuotai išreikalauti konkrečių „Jūros“ pareigūnų veiksmų išlaisvinti laivo igulą, jūreivių žmonos su vaikais ir motinos užėmė vieno iš erdvesnių kabinetų duris ir gėrą pusvalandį jų neišleido iš eiti. O dabar moterys pasiekdamos budi įmonės generalinio direktoriaus priimamajame ir šią protesto akciją žada tęsti tol, kol jų vyrai sugrįš į Klaipėdą.

Is „Sūduvos“ į Klaipėdą skriejančiose radiogramose nuolat rašoma apie komplikuoat igulos situaciją. Laive baigėsi maisto ir kuro atsargos, pašlijo jūreivių drausmė. O pinigai, kuriuos įmonė išsiuntė į Argentina, kol kas vis nepasiekia jūreivių.

Lietuvos atstovybės turi netik išlaidas, bet ir pajamų

Vilnius, rugpjūčio 18 d. (LA) — Lietuvos ambasados ne tik išleidžia pinigus, bet ir uždirba, rašo Darius Grinbergas „Lietuvos aide“. Jis rašo, kad visų Lietuvos ambasadų ir konsulių įstaigų išlaidymui (jų yra 31) šiemet skirta 45,2 milijonai litų (apie 11 milijonų dolerių). Tuo tarpu Didžioji Britanija vien tik savo ambasdoje Paryžiuje išleido 540,000 dolerių tik priėmimams su šampanu ir ikrasais.

Užsienio reikalų ministerijos finansų skyriaus vedėjas Jurgis Akromas pasakė, kad Lietuvos ambasados užsienyje reprezentacijai ir priėmimams šiemet vyriausybės nutarimu skirta po 6,000 dolerių. Tokia yra bendra suma, tačiau kiekvienoje šalyje yra skirtingi gyvenimo lygiai, tad jiems nustatyti specialūs koeficientai.

Nebeskyrė pinigų Nepriklausomybei paminėti

Ambasadų biudžetai kuklūs. Net apsilankius prezidentui ar kitam aukštam Lietuvos pareigūnui ir ta proga ambasadoje surengus priėmimą, papildomų lešų neskiriama. Dvejus metus ambasados buvo skirta lešų Vasario 16-ajai ir Kovo 11-ajai paminėti, tačiau perskaiciavus sumą iš Vagnoriaus vyriausybės laikais paskirtos sumos tuometiniais laikiniais pinigais talonais, į dolerius, papildomų lešų liko ašaros — po 80 dolerių. Šiemet šventėms paminėti nebūvo skirta papildomų lešų.

Ambasadoriai ne tik dirba savo rezidencijose, bet vyksta ir į keliones tarnybiniais reikalais. Tokiu atveju jiems mokami dienpinigiai, kurių vidurkis — apie 30 dolerių, taip pat sumokamos kelionių išlaidos.

Visas Lietuvos užsienio atstovybių biudžetas yra mažesnis, nei pusė už Didžiosios Britanijos ambasados Paryžiuje biudžetą (25 milijonai dolerių). Britų ūkiniai reikalai kol kas visiškai nepalyginami su lietuvių rūpesčiais. Pavyzdžiui, Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministerija nutarė, jog nuo šiol ir Brazilijoje, Kinijoje bei Saudi Arabijoje ambasadoriai važinėja „Rolls Royce“ automobiliais.

Dabar vieninteliu tikrai angliškus automobilius (kitų Britanijos automobilių gamyklų dalininkės yra užsienio firmos) turi Vašingtono, New Delhi, Romos, Maskvos ir Briuselio ambasados.

Lietuvos atstovybėse perkami praktiškesni ir pigesni automobiliai.

Italijos ambasada naudojasi visai nedidelėmis mašinomis (kad būtų lengviau rasti joms pastatymo vietą gatvėje).

Planuojant ambasadų biudžetą atsižvelgiama į steigimo išlaidas, skiriama pinigų ir automobiliams. Kai kurios ambasados privalo turėti ir reprezentacijai skirtų ištaigingesnių automobilių. Tiesa, juos privalo vairuoti vairuotojas, bet kadangi lešų nėra, ambasadorių į priėmimus veža pirmasis sekretorius.

Lietuvos ambasados įsikūrė su įvairia pagalba

Lietuvos ambasada įsikurti Švedijos vyriausybė skyrė pinigų, už kuriuos buvo nupirkti automobiliai ir pastatas atstovybei Stokholme. Kanados lietuviai nupirko ir atnaujino pastatą Belgijoje.

JAV ambasada nusipirko pastatą Vilniuje, o už gautus pinigus (101 milijonų dolerių) Lietuva įsigijo patalpas generaliniam konsulatui ir atstovybei prie Jungtinių Tautų New Yorke. Suomija taip pat nusipirko pastatą Vilniuje, o už gautus pinigus planuojama įsigyti nekilnojamojo turto Suomijoje. Atstovybių pastatai už vyriausybės paskolas perkami Estijoje, Kazachstane ir Londone.

Lietuvos ambasados užsienyje nedirba nei virėjai, nei kiti patarnautojai. Tik kai kuriose yra ūkvedžiai, atliekantys ir kitus darbus. Personalias pietauti eina į artimiausias picerijas ir užkandines, iš namų atsineša sumuštinių. Pasak Jurgio Akromo, nė vienas Lietuvos ambasadų darbuotojas neuždirba tiek, kad galėtų pietauti restorane. Drabužius priėmimams ambasadoriai dažniausiai nuomojasi (frakas, smokingus), tačiau dviem ambasadoriams jie yra pasiūti, nes, pasirodė, taip pigiau atsieina. Be to, kai kuriose šalyse nereikia specialios aprangos (nėra tokių tradicijų), tad ambasadoriai ir priėmimus vaikšto kostiumuoti.

Atstovybės turi ir nemažai pajamų

Lietuvos atstovybės užsienyje ne tik leidžia pinigus, bet ir uždirba. Pagrindinis ir svarbiausias ambasadų darbas paprasta akimi nematomas, tačiau vien konsuliniais patarimais ambasados per pusmetį surenka 3,6 milijonus litų. Iš tų pajamų išsilaiko ambasados Rusijoje, Baltarusijoje ir Vokietijoje, beveik išsilaiko konsulatas Karaliaučiuje. Iki metų pabaigos Lietuvos atstovybės ir valstybės biudžetą turėtų pervesti apie 8 milijonus litų.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 31 d.: Raimundas, Izabelė, Vilmantas, Vilmantas.

Rugsėjo 1 d.: Egidijus, Vėrena, Gunda, Eigintas, Varūnė. 1939 m. prasidėjus II Pasauliniam karui, Lietuvai paskelbė savo neutralumą.

Kinijos ministrė užsienio prekybai Wu Yi kelia taurę su JAV prekybos sekretorium Ronald Brown, jiems pasirašius platesnę nei ligšiol prekybos ir ekonominio bendradarbiavimo sutartį. Pirmą kartą po to, kai JAV prezidentas sutiko neminti žmogaus teisių klausimų prekybos sutartyse su Kinija, Ronald Brown tačiau sako, kad tie klausimai visvien bus privčiai keltami. Tuo tarpu aukštų valdžios pareigūnų derybų dėl kelių tūkstančių Kinijoje laikomų religinių bei politinių kalinių tebėra suspenduotos.

SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

VYRIAUSIĄ SKAUTININKĄ PULK. JUOŽĄ ŠARAUSKĄ PRISIMENANT

Rugpjūčio 23 d. Kaune, Žaliojo kalnų, prie namo Dainavos gatvėje Nr. 2, atidengta memorialinė lenta nepriklausomos Lietuvos savanoriui, Vyčio ordino kavaleriui, buv. Vyriausiam skautininkui, pulkininkui a.a. Juozui Šaraukui.

Pagerbdami a.a. skautininką J. Šaruską, čia pateikimas ištrauka iš Lietuvos Enciklopedijos XXIX tomo, 348-349 psl.

„Šaraukas Juozas (g. apie 1893 Kamariškių vds., Baisogalos vls., Kėdainių aps. — 1941 VI.26 Červenėje, Gudijoje) pulkininkas, vyr. skautininkas. Baigęs gimnaziją, 1914 studijavo geodeziją Kijevo univ., bet tu pačiu metu rudenį pašauktas į rusų kariuomenę. 1915 dalyvavo kovose su vokiečiais Vilniaus ir Gardino apylinkėse, kur buvo sužeistas. Pagijęs baigė karo m-lą, tarnavo pestintinkuose. 1917 buvo atstovu Petrapilio lietuvių seime. Vėliau lankėsi Voroneže, čia drauge su kitais nustatino terminus bei komandas Lietuvos kariuomenei. Ragino lietuvių karius vykti į liet. dalinius — Smolenska ir Vitebska; vėliau ir pats stoji į Vitebsko lietuvių batalioną. Išformavus batalioną, 1918 grįžo į Lietuvą. Pradžioje organizavo valsčių savivaldybes Kėdainių aps., o XII.28 drauge su savo broliais: Mykolu (ūkininku), Bronium (atsargos kpt.) ir Vincu (atsargos lt.) savanoriais stoji į Lietuvos kariuomenę, XII.31 paskirtas Kėdainių sritys apsaugos viršininku. Į Kėdainių sritys apsaugos būrį sutelkę apie 80 savanorių. 1919.II.7-8 bolševikams puolant Kėdainius, Š. sėkmingai suorganizavo Kė-

dainių gynimą (žr. Kėdainių kautynės), sudarydamas gynimosi žiedą kair. Nevėžio krante. Bolševikų puolimas buvo atremtas. Už tai vėliau Š. buvo apdovanotas Vyčio Kryžiumi su kardais V laipsniu. III.20 paskirtas Kėdainių sritys karo komendantu. Vėliau ilgesni laiką dirbo Kariuomenės štabe ir Lietuvos šaulių s-goje. 1929 paskirtas Kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyriaus virš., kur išbuvo iki 1940. Uoliai rūpinosi karinės spaudos tobulinimu ir platinimu. Aktyviai reikėsi ir visuomeninėje veikloje, ypač skautuose. 1935-40 būdamas Lietuvos skautų s-gos vyr. skautininku, organizavo skautų stovyklas, ekskursijas, paskaitas ir t.t. Rūpinosi Vytauto Didžiojo Karo muziejaus statyba ir eksponatų paruošimu. 1940 Sov. s-gai okupavus Lietuvą, Š. atleistas iš kariuomenės, 1941 pradžioje rusų NKVD suimtas ir kalintas Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. Kilus vokiečių-rusų karui, 1941.VI.22-23 naktį iš kalėjimo išvežtas į Minsko kalėjimą, iš Minsko pėsčiomis drauge su kitais politiniais kalininiais nuvarytas į Červenę ir ten kartu su kitais VI.26 sušaudytas. Išsp. Pirmosios kautynės (Savanoris 1928). Bendr. Karyje, Lietuvos Aide, Skautų Aide ir kt.

K. Ališ.

IS LIETUVOS SKAUTŲ VEIKLOS LIETUVIAI DANIJOS SKAUTŲ STOVYKLOJE

Prityręs skautas Alkas Palta-rokas, savaitraščio „Europos lietuvis“ rugpjūčio 13-19 d. laidoje išspausdintame straipsnyje „Mėlyna vasara '94“ pasakoja:

„Danijoje yra apie 80 tūkst. skautų, kurie priklauso šešioms skirtingoms organizacijoms. Antroji pagal didumą — „DET DANSKE SPEIDERKORPS“ (30 tūkst.) arba „Mėlynieji skautai“. Jie šiemet liepos 19-28 d. surengė penktąją savo stovyklą BLA SOMMER (Mėlyna vasara). Joje dalyvavo 23 tūkst. skautų, tarp jų buvo 3 tūkst. iš 40-ies užsienio šalių. Tai didžiausia iki šiol Danijoje vykusio stovykla. Į ją buvo atvykusios dvi grupės skautų iš Vilniaus:

12 „Kernavės“ tunto skautų ir 10 Europos skautų. Lietuvius nustebino stovyklos dydis — ištisas palapinių miestelis driekėsi vieno kvadratinio kilometro plote. Čia buvo bankas, paštas, parduotuvės, cirkas, parodos ir t.t. Kalvelėje ant ratu sustatytų stiebų plevė-savo ir Lietuvos trispalvė.

„Kernavės“ tunto skautai gyveno su savo draugais danų skautais iš Hilerodo pačiame stovyklos centre. Šalia jie padarė parodėlę apie Lietuvą ir skautus. Ištaisai plūdo žmonės norėdami sužinoti daugiau apie mūsų kraštą arba ko nors išmokyti.

Didžiausias Danijos laikraštis išspausdino dviejų lietuvių skautų nuotraukas ir jų pasakojimą apie skautavimą Lietuvoje.

Taip pat didelis susidomėjimas buvo antrąją grupę iš Vilniaus — Europos skautais.

Labiausiai stovykloje išgarsėjo lenkų harceriai. Jų atvyko net 300 kartu su profesionalia skautiškos muzikos grupe.

Kasdien stovykloje vykdavo daugybė gerai organizuotų užsiėmimų: plaukiojimas kanojomis, plaukais, maisto gaminimas, medinių dviračių meistravimas, vaidybos, cirko triukų kursai ir t.t. Lietuviai visur noriai dalyvavo ir daug ko išmoko.

Stovyklavimo metu kaitino saulė, todėl buvo dienu, kai reikėdavo taupyti vandenį. Kartais stovyklos ligoninė būdavo

„Miško vaikų“ pastovyklės stovyklautojai žygiuoja į vėliavos nuleidimo stovykloje iškilmes. Nuotr. I. T.

NESKAUTAI

Tenka susitikti neskaute, kurie paberia kritikos žodžių skautų, bet daugiausia vadovų adresu (Ačiū Praamžiui, kad tokių mažai). Tie kritikai sako: „Ką jūs suaugę žmonės lakstote su trumpomis kelnėmis, žaidžiate su vaikais, dėvite medalius“. Tik tiek! Aiškiai matosi, kad kritikas visai nesusipažinęs su skautų veikla nei jų programomis. Skautiškas judėjimas patraukia į savo pusę daug jaunimo, kurie galbūt būtų gėgėse, kurios yra ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio rinktė. Ar tas kritikas pastebėjo gėgėse, kurios yra ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio rinktė. Ar tas kritikas pastebėjo gėgėse, kurios yra ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio rinktė.

Tenka pamatyti neskaute atsilankant stovykloje. Čia jie pradžioje burnas stebi skautų veiklą ir jų akyse lengvai gali išskaityti: „Kodėl aš nebuvau skautu. Kaip gaila!“ O matydami vadovus pilnus jaunatviško džiaugsmo, jis tikrai pavydi. „Kodėl aš neišmokau pabūti jaunu. O dabar pasenęs iš anksto“.

Nemažai neskaute mamių išjungia į virtuvės tarnybą. Žinavę keltą pavydžiū, kada iš virtuvės perėjo į aktyvią skautų veiklą.

Daug skautų atvyksta į Kaziuko mokyklą. Kai kurie kasmetiniai lankytojai. Ir čia jie stebisi skautų darbais. Aha, jie ne tik trumpom kelnėm laksto,

prie laužo pokštus krečia, bet moka ir rimtų, gražių dalykų padaryti.

Šia proga prisimenu dr. Valantiejų, kuris savo gražioje so-dyboje priimdavo skautus iš su trumpomis kelnėmis, žaidžiate su vaikais, dėvite medalius. Dar toliau į praeitį, Bastys, kurio vasarvietėje stovyklavome. O neužmirškime Rako, kuris padovanojo stovyklavietę. J. Bačiūnas buvo skautų rėmėjas. Vis tai ne skautai, bet puikūs skautybės rėmėjai. Ir dar daugybė kitų neskaute, kurie ryškė. Ar tas kritikas pastebėjo gėgėse, kurios yra ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio rinktė. Ar tas kritikas pastebėjo gėgėse, kurios yra ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio rinktė.

Prie „Nerijos“ stovyklos yra didelis prūdas ir mūsų mažieji gaudė jame varles. Pagavome 12 ir jas atsinešėme į gairės nuleidimą, vėliau visas paleidome.

MŪSŲ MAŽIEJI — „MIŠKO VAIKAI“

„Aro“ stovyklos Rako užuolynė jaunų šeimų pastovyklėje, „Miško vaikai“ jau pramoko praveisti savo laučelį.

Pirmadienio vakarą, sesė Silvija iškvietė brolius: Paulių, Tomą, Andrių, Darių; seses Gintę, Laurą, Aidę ir Ingą praveisti dainas ir žaidimus.

Sekmadieniui praėjus, „Miško vaikai“ vyko įskylon į Ludington miestelį. Buvo per šalta maudymuisi, tai žaidėme paplūdimio supynėse, piknikavome ir skaniai pavalgė ežome į kiną.

Prie „Nerijos“ stovyklos yra didelis prūdas ir mūsų mažieji gaudė jame varles. Pagavome 12 ir jas atsinešėme į gairės nuleidimą, vėliau visas paleidome.

Didelis ačiū broliui Levanui ir

Tad skautų vadovai ir toliau lakstys su trumpomis kelnėmis, žais su vaikais, dėvės medalius. Darbuosis kartu su jaunimu visų naudai. O gal kartais ir sau. Būdamas skautu atjauneji keliolika metų.

v.s. Vladas Vijeikis

DARBAS IR ISTVERMĖ NUGALI VISA

Skautas vytiš Algis Stasys Ilgūnas š.m. gegužės 22 d. Magna Cum Laude baigė Niagaros universitetą chemijos bakalauro laipsniu.

Skautas vytiš Algis Stasys Ilgūnas.

Gyvendamas Rochester, New Yorko valstijoje, Algis Stasys baigė lituanistinę mokyklą, skautavo, šoko tautinius šokius, techniko pareigose talkino lietuviškai radijo valandėlei.

Baigęs Mc Quid jezuitų gimnaziją pradėjo studijuoti kolegijoje. Kaip ir daugelis jaunųjų — nutraukęs mokslą pradėjo dirbti, bet netrukus pamatęs, kad fabrikas ne jam, grįžo kolegijon studijuoti chemiją. Per kolegiją gavo darbą chemijos fabrike Niagara Falls, N.Y., ir ten, Niagara universitete vakarais studijavo. Kaip sunku pilną laiką dirbti ir studijuoti, žino tik tie, kurie tai patyrė. Brolis Algis išstvermingu darbu savo pasiryžimą ištesėjo. Sveikiname! Jo pasiekimais džiaugiasi tėvai — vs. Stasys ir Irena Ilgūnai, sesutė Rūta, taip pat turinti chemijos bakalauro laipsnį, sveikina artimieji ir draugai. Linkima jam sėkmės gyvenime ir naujame darbe.

VI. Bacevičius

Iš „Europos lietuvis“

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitatimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytlo adreso, gavus iš jo mokėstį, atzīmima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$100.00	\$55.00	\$35.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuostata. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

jūrų skautams — sesei Dainai, Vilijai, Jonui ir Pauliui, kad suteiktė galimybę paburiuoti ir pasiirstyti baidarėmis.

Sesės Rūta ir Alė suorganizavo vaikūčiams labai įdomius meno darbelius. Vaikūčiai, naudodami įvairiaspalvį smėlį, padarė spalvingus smėlio paveikslukus, gal gražiau atrodančius negu moderni menininkų paveikslai.

„Miško vaikai“ ir Tėveliai

RENGINIAI

Rugšėjo 30 d. - spalio 1 ir 2 d. — ASS Metinė šventė Lietuvių centre, Lemonte.

LSS SUVAŽIAVIMAS TORONTE

Atidėtas LSS suvažiavimas. Jis spalio 22 ir 23 d. vyks Toronte, Anapilio patalpose, o susipažinimo šokiai spal. 2 d. vakarą ruošiami Lietuvių namų didžiojoje salėje.

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė: vidaus ir kraujos ligos. Nechirurginis išsiplėtusių venų gydymas. 5540 S. Pulaski Rd., tel. 312-585-2802. Pirm., antr., penkt. 9 v.r.-3 v.p.p., ketv. 10 v.r.-7 v.v., trečd. 6-8 v.v. - 2 v.p.p. Susitarimo nereikia trečd. ir šešt. Sumokama po vizito.

DR. ROMUALDAS POVILAITIS

DANTŲ GYDYTOJAS. Tel. (312) 767-7575. 5780 Archer Ave. (6 blokas į vakarus nuo Cicero Ave.) Valandos pagal susitarimą.

Kab. tel. (312) 471-3300. VIDAS J. NEMICKAS, M.D. KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS. 7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652.

Cardiac Diagnosis, Ltd. Marquette Medical Building. 6132 S. Kedzie, Chicago, IL 60629. Tel. (312) 436-7700.

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D. S. PRASAD TUMMALA, M.D.

Širdies ir kraujagyslių Ligos. Valandos pagal susitarimą.

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA. 9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL. 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. (708) 598-4055.

Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

Optometristas (Kalba lietuviškai). Tikrina akis, pritaiko akinus. 2618 W. 71st St. Tel. (312) 737-5149.

Val. pagal susitarimą.

Palos Vision Center, 7152 W. 127th St. Palos Hgts, Ill. Ktv. val. 3-6 v.v. Tel. (708) 448-1777.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS. 6132 S. Kedzie.

Val. antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v.p.p. Šešt. pagal susitarimą.

Vizitai apmokami Medicare. Kabineto tel. (312) 776-2880.

Namų 708-448-5545. Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms.

EDMUNDAS VIŽNAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydymas. Kalbama lietuviškai. 6165 S. Archer Ave. (prie Austin) Valandos pagal susitarimą. Tel. (312) 585-7755.

ARAS ŽILIOBA, M.D. AKIŲ CHIRURGIJA. AKIŲ LIGOS.

Good Samaritan Medical Center. Naperville Campus. 1020 E. Ogden Ave., Suite 310, Naperville, IL 60563.

Tel. 708-527-0090. Valandos pagal susitarimą.

DR. S. LAL

SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS. 7722 S. Kedzie, Chicago 60652. Tel. 312-434-2123.

Pirm. 2 v.p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketv. 12 - 4 v.p.p., penkt. 12 - 6 v.v.

Tas puodas, tas puodas... Sesių Dainos Lukaitės ir Alisos Kosmopolaitės Rako stovyklavietėje nušveisti puodai žiba kaip veidrodžiai. Nuotr. I.T.

LB XIV TARYBAI DARBĄ PRADEDANT

JURGIS JANUŠAITIS

Š.m. balandžio mėn. pabaigoje ir gegužės pradžioje buvo išrinkta LV XIV Taryba. Balsavimuose dalyvavo arti 6,000 žmonių. Išrinkta 60 Tarybos narių, iš kurių apie pusę buvę Tarybos nariai ir apie tiek pat Bendruomenės veiklą atėję naujų žmonių.

Žvelgiant ir vertinant pagal praeitį, tai šiuose reikaluose balsavo mažokai žmonių. Anksčiau esančiųjų dalyvavimas apie 12,000.

Bet nepamirškime, kad laikas daro savo. Vyresnioji karta retėja, išsina amžinybėn, o jaunoji karta, atrodo, ne per daug domisi iš viso lietuviška veikla, nors turime ir šviesių pavyzdžių. Tą parodo ir šie LB Tarybos rinkimai, kuriuose dalyvavo gana daug ir vidurinėsios kartos žmonių.

Kai kada nuskardena nuomonė, ar iš viso LB beturi teisę kalbėti išėjimo vardu. Bet, gerbiamieji, kuri bendrinė organizacija vykdo demokratišką principą rinkimus ir kuri dar turi tiek narių, kaip LB? Taigi Lietuvos bendruomenė, ikurta prieš beveik penkis dešimtmečius, bandė apjungti visų ištikimųjų ir pažiūrų žmones. LB dalyvavo įvairių pakraipų tėvynainiai, net vadovavo jos darbams. LB atliko nuostabius, reikšmingus, lietuvių išlaikancius ir Lietuvai padedančius

darbus lituanistinio švietimo, kultūrinėje, visuomeninės veikloje, socialinėje srityje, rūpinosi jaunimu, ruošė didžiulius renginius, kongresus, suvažiavimus. Neaplenkė ir politinės veiklos sričių, už ką dažnai buvo barama kitų veiksmų. Taigi LB buvo, yra ir bus labai reikalinga lietuviams, gyvenantiems už tėvynės ribų.

Lietuvių bendruomenės darbus planuoja išrinktosios Tarybos, koordinuoja LB Tarybos prezidiumas, o vykdo Krašto valdybos, taigi JAV bendruomeninę veiklą vykdo JAV LB Krašto valdyba, kurios sudėtyje dabar turime net keletą specialiųjų uždavinių Tarybų. Ir reikia pripažinti, kad tos Tarybos sekmingai veikia, atlikdamos daug naudingų darbų.

Štai ir vėl susirenka naujai išrinktoji JAV LB Taryba ir pirmąją darbų sesiją. Dabartinis LB Tarybos prezidiumas, vadovaujamas darbuotoja, delio takto ir sumanumo žmogaus Vytauto Kamanto, glaudžiai bendradarbiaudamas su Tryliktosios ir naujai išrinktosios Tarybos nariais, paruošė plačią sesijos darbų programą. Ją išsiuntinėjo visiems Tarybos ir KV nariams.

Keturioliktosios LB Tarybos pirmoji sesija, daugumos Tarybos narių pageidavimu ir nutarimu, įvyks š.m. rugsėjo 17-18 d., šeštadienį ir sek-

madienį, Baltimorėje. Smulkus adresas ir informacija išsiųsta visiems Tarybos, KV ir apygardų pirmininkams bei nariams.

Sesijos dviejų dienų programa tokia plati, norint aptarti ir išspręsti Tarybos ir KV narių siūlomus klausimus, reikėtų mažiausiai bent šešių dienų. LB Tarybos prezidiumas išklaušė visų siūlymus ir reikšmingesnius klausimus įrašė į darbo tvarkę. Vien einamuose reikaluose siūloma aptarti net 47 klausimus. Giliau ir sužymėtu klausimus pažvelgus, matyti ir menkaverčių problemų, ir net ne LB Tarybos kompetencijai spresti, pvz., „Pasaulio“ lietuvių centro pavadinimą. Juk PLC nėra LB nuosavybė?

Krašto valdybos pirmininko ir KV narių pranešimai sudaro 23 kalbėjams progą pasisakyti iš savo veiklos sričių. O sesijos pirmąją dieną, rugsėjo 17-tąją, oficialioji sesijos atidarymo dalis, gana svarbių klausimų nagrinėjimas ir aptarimas Taryboje veikiančių komisijų darbų.

Duok, Dieve, kad sesijai pavyktų darniai, be gaisrės, be „dėl tvarkos klausimų“ išspręsti bent dalį LB rūpimų problemų.

JAV LB Taryba yra aukščiausias valdymo organas. Taryba aptaria, planuoja, nutaria ateities svarbiuosius darbus ir paveda juos KV pirmininkui bei visai valdybai sąžiningai, be nukrypimų vykdyti. O visus darbus tarp sesijų koordinuoja Tarybos prezidiumas, su kuriuo privalo nuosirdžiai, taikingai

bendradarbiauti KV ir kitos Bendruomenės pavaldžios Tarybos.

Šioje sesijoje bus renkami ir nauji JAV LB KV organai – pirmininkas, tvirtinama valdyba, Tarybos prezidiumas ir kiti organai.

KV ripkaimai ypač yra svarbūs. Nuo KV pirmininko ir valdybos narių nusiteikimo, darbų vykdymo, bendradarbiavimo su Taryba ir prezidiumu priklauso ir Lietuvos bendruomenės ateitis, darbų našumas, sugyvenimas. Praėjusioje Taryboje buvo gal jaučiam nedidelė nedarna. KV santykiai su PLB ir Tarybos prezidiumu, iš turimų objektyvių informacijų, buvo ne visada nuosirdūs, jungiantys bendruomenininkus didesniems darbams. Tad, gerb. Tarybos nariai, ir pirmąją sesiją vykdamai, gerai išmastykite LB ateities uždavinius. Būkite nusiteikę pozityviems darbams, o ne veningumą ardančioms klaušimams.

Rinksite JAV LB Krašto valdybos pirmininką. Kiek žinoma, ir šį labai reikšmingą atsakingą postą žada kandidatuoti visą savo gyvenimą LB pašventęs, įvairias pareigas ėjęs, ramaus būdo, didelės tolerancijos žmogus, dabartinis Tarybos prezidiumo pirmininkas inž. Vytautas Kamantas. Pagalvokite apie jo išrinkimą. Šį žmogų pažįstu daugelį metų, stebėjau jo bendruomeninę veiklą. Jis visada ieškojo taikaus kelio, visus jungiančio bendram darbui. O šiandien JAV LB tokių žmonių labai reikia. Tik darbštiesiems, taikiems žmonėms vadovaujant, LB veikloje išsivys darbinga nuotaika.

Keturioliktosios Tarybos ateities uždaviniose turėtų būti ypatingas dėmesys skirtas lituanistiniam švietimui, kultūrinio vertybių ir kultūrininkų ugdymui. Ypač svarbios sritys – išlaikyti, remti, lietuviškąją spaudą, radijo valandėles. Labai svarbi socialinės paramos veiklos sritis, kurią dabar sekmingai vykdo Socialinių reikalų taryba. Švietimui, jaunimui turėtų būti ypatingas dėmesys, o tiems darbams vykdyti turėtų talkon ateiti LB apylinkės. LB, be abejo, skirs dėmesį ir pagalbai Lietuvai. Ne „politika“ reikia rūpintis, bet Lietuvos tremtiniais, našlaičiais, politiniais kaliniais, varge esančiomis šeimomis tiek Amerikoje, tiek ir Lietuvoje.

Išėjimo kultūrinė sritis dabar neberodė didesnės veiklos. Žinoma, mūsų talentus nustelbė

menininkai iš Lietuvos. Taigi Kultūros tarybos pirmas uždavinys – surasti naujus, kad ir pradėdant talentus, sudaryti sąlygas jų veiklai, padėti mažiems telkiniams pasikviesti kultūrininkus, menininkus, ką iki šiol padaryti buvo ribotos galimybės.

Taryba turi planuoti ir rasti būdus „susięskoti“ ir į bendruomeninę veiklą įjungti jau gausų būrį naujųjų imigrantų iš Lietuvos.

Ši sesija turėtų gerai apmąstyti ir santykiavimo su Lietuva, jos politiniais galimybėmis, kad nebūt dirbamas darbas, kurį kitos LB institucijos dirba.

Žvelgiant į sesijos darbotvarkę, matyti, kiek dar daug turime rūpestių, atliktinų ir būtinų darbų.

Tad nuosirdžiai tenka palinkėti mūsų mieliems Tarybos nariams, bendruomenininkams, pasiryžusiems savo laiką, net lėšas paaukoti LB šviesnei atečiai. Duok, Dieve, kad mūsų visų viltys išsipildytų ir kad JAV LB eitų vieningo bei našaus darbo keliu.

ŠVEDŲ PAGALBA MIŠKININKAMS

Ignalinos miškų urėdijoje įvyko seminaras, kurį surengė švedų firmos „Weiner“ atstovai. Dar metų pradžioje ši firma Ignalinos miškininkams atitepus dvi švedijos pagamintas miško traukimo priekabas su munipulatoriais, galinčias be pašalinės technikos pasikrauti medžių rastus. Pusę metų švedai savo technika prižiūrėjo, remontavo, mokė su ja dirbti ignaliniečius ir pinigų neėmė. Už priekabas sumokėta tik dabar (po 45 tūkst. Lt). Seminaras „Weiner“ atstovai Prienų, Dubravos, Raseinių, kaimyninių Ignalinos rajonų miškų urėdams aiškino ir demonstravo miške savos technikos privalumus, supažindino su miško kirtimo technologija.

Ignalinos miškų urėdas E. Kapturavskas sako, kad jų urėdija „Weiner“ firmos techniką įsigijo pirmoji ir yra vienintelė Lietuvoje, dirbanti tik su švedais mechanizmais (turi nupirktę miško kirtimo ir vežimo technikos dar iš kitų šios Skandinavijos šalies firmų, bet „Weiner“ geriausi). Su rusiška nėra ko ir lyginti. Į įprastą priekabą buvo galima pakrauti iki 2 m³ rastų, į švediską – iki 10 m³. Sunaudojama tris, keturis kartus mažiau kuro, o svarbiausia, miške švariai surenkama mediena.

Danutė Bindokienė

Rimti darbai ir „švytintys finalai“

Sparčiai artėja labai svarbus mūsų – JAV lietuvių – įvykis. Tai – JAV LB XIV Tarybos pirmoji darbo sesija. Pavasarį išrinkome būrį žmonių, kandidatų, kurių kone iš visų JAV LB apylinkių ir apygardų, o rugsėjo 17-18 galesim išrinkti ar parinkti mas buvo geras, ar tie žmonės „išlaikys egzaminus“, kad galėtume bent apytikriai spėti, kokia ateitis laukia ne tik JAV Krašto LB, bet galbūt lietuvių gyvenimo šioje šalyje. Tad i būsimąją suvažiavimą Baltimorėje žvelgiame su viltimi ir net tam tikra baime.

Iki suvažiavimo laiko iš tikrųjų nedaug beliko. Galime tikėtis suintensyvejusios informacijos srovės, ne vien apie suvažiavimą, bet ir apie žmones, siekiančius JAV LB Krašto valdybos pirmininko vietos. Mums reikia pirmininko (ar pirmininkės), kuris pirmenybę teiktų JAV lietuvių reikalams, o tik antriniu rūpesčiu laikytų „tarybines“ keliones į Lietuvą, politinių simpoziumų ruošimą, kur Lietuvos vyriausybės (ar partijų) atstovai, besisvečiuodami labai jau šiltoje mūsų tautiečių globoje, viešai prižada viską, ką tik numano, kad norime išgirsti. Jų beklausydamai, mūsų publika ploja iki delnų kaitimo, tikėdama tais gerai išmoktais ir patraukliai perduodamais žodžiais. Išvažiudami namo, ponai svečiai pažadus „nusikrato“ lyg dulkes nuo batų dar šiaipus Atlanto, o mes po to piktinamės, kad, štai, ir vėl apsigavome.

Dabartinė JAV LB KV, vadovaujama Vyto Maciūno, savo kadencijos metu susidūrė su pasikeitimais tėvynėje ir problemomis, kokių nei viena kita LB Krašto valdyba iki šiol neturėjo. Daug kartų reikėjo „keisti taisykles“, ieškoti naujų būdų, priėjimų ir sprendimų. Vienų rezultatų buvo geresni, kitų – didelio pagrįstumo nenusi- pelnė, bet turime sutikti, kad Krašto valdybai „tinginiauti“ tikrai neteko. Prie pačių teigiamiausių KV darbo vaisių reikia skirti Socialinių reikalų ir švietimo tarybų darbus, nors čia daugiau nuopelnų priklausotų tarybų pirmininkams. Norime nuosirdžiai patarti, kad kandidatuojantys į naujo KV pirm. vietą, nedelsiant „čiuptų

į savo valdybą“ Birutę Jasaitienę ir Reginą Kučienę, tuo užsitikrinant bent dviejų tarybų darbo sėkmingumą. Gražiai reikškesi ir Ekonominį reikalų tarybą, įvedusi net informacinį skyrių „Drauge“. Deja ne visos tarybos savo paskirtį atliko.

Atrodo, kad dabartinė JAV LB KV savo kadenciją nori baigti „švytinčiu finalu“, surengdama JAV LB Visuomeninių studijų seminarą Vašingtone prieš pat XIV Tarybos pirmąją darbo sesiją, rugsėjo 15 d. Kadangi šiuo metu mums labai opūs užsienio lietuvių reikalai,

kažkodėl tikijomės, kad tame seminare bus suburti žmonės – įvairių lietuviškos veiklos sričių specialistai, kurie išsamiai diskutuos, svarstys ir padarys praktiškus pasiūlymus, kaip įkvepti daugiau gyvybės lietuviškai veiklai, kaip suglausti bendruomeninio gyvenimo gretas ir visiems drauge nugaleti susidariusias problemas (kažką panašaus šį rudenį buvo numatyti PLB, bet apie tokį Kultūrinį simpoziumą ar savaitgalį nieko nebegirdėti). Deja, JAV LB Krašto valdybos seminaras – politika (kodėl jo nepavadino politiniu, o visuomeniniu?) Juo labiau – Lietuvos politika su svečiais amerikiečiais ir Lietuvos seimo nariais G. Kirkilu bei G. Vagnorium. Renginyje iškilmingas, idomus, bet kokia jo prasme – arba kuo jis pasitarnaus užsienio lietuviams (nepamirškime, kad jį ruošia Krašto valdyba)? Ar iš jo apčiuopiamos naudos turės Lietuva (išskyrus malonias atostogas dviem seimo nariams. Idomu, kas jiems apmoka kelionę į Vašingtoną?)

Tai tik mažas pavyzdys, dėl ko taip trokštame, kad JAV LB Krašto valdyba daugiau dėmesio skirtų LB apylinkėms, lietuviškam švietimui, spaudai, teatrui, ansambliams, tautinių šokių grupėms, lietuvių fondai, organizacijoms: kad ruošytų šventes, festivalius, koncertus, gal – stebuklas iš stebuklų – atgaivintų net literatūros vakarų tradiciją, nors literatus reikėtų kviesti iš tėvynės.

Sulaukėme Lietuvos laisvės atgimimo, tad tebūna JAV LB Krašto valdyba Amerikos lietuvių Sąjūdis, kuris atgaivintų lietuvišką veiklą šiame krašte.

A. Stasio Lozoraičio pagerbimo iškilmėse Druskininkuose.

Nuotr. N. Gailaitės

LIETUVIŲ TAUTOS ANTIOKUPACINĖ REZISTENCIJA (1940–1990)

ALGIMANTAS LIEKIS

3
Tad lietuvių antinacinei rezistencijai vienu metu teko kovoti trimis frontais – su naciais, bolševikais ir lenkais. Todėl viltys draugystei kryo į Latviją, Estiją, Skandinavijos šalis. 1943 m. liepos mėnesį į Švediją slapta buvo nuvykę LLKS narys A. Vokietaitis, kad išsiaiškintų Švedijos vyriausybės požiūrį į ateities Lietuvą, sukūrus čia Lietuvos komitetą, kuris skelbtų pasauliui tikruosius lietuvių rezistencijos tikslus, rūpintųsi nors diplomatine parama, atkuriant nepriklausomą Lietuvos valstybę. Tuo laiku Stokholme buvo užmegzti ryšiai ir su čia buvusiais latvių bei estų rezistentų atstovais.

Vienas reikšmingiausių lietuvių ir latvių rezistentų susitikimų – konferencija įvyko 1944 m. sausio 8-9 d. Rygoje. Lietuvai atstovavo VLIKo pirmininkas St. Kairys. Konferencijoje nutarta bendromis jėgomis gintis nuo artėjančios Raudonosios armijos, nuo galimo Vokietijos protektorato, pritarta minčiai sukurti bendrą Lietuvos-Latvijos valstybę – Baltų. Bet, nepaisant menkos moralinio pobūdžio paramos, lietuvių savo kovoje buvo vienų vieni: daugiausia Lenkijos vyriausybės Londone pastangomis, Lietuvos rezistentai, kaip minėta Anglijoje, JAV, Prancūzijoje, buvo skelbiami vos ne kaip okupuoti nacių bendrininkai, Vokietijoje – kaip bolševikų agentai ir pan. Bet vis dėlto Lietuva kovojo. Okupuotos Lietuvos pogrindyje buvo leidžiama pati gausiausia iš visų Vokietijos okupuotų kraštų spauda (skaiciuojant vienam gyventojui); Lietuva vienintelė iš okupuotų kraštų karo pradžioje išdrįso sukilti, pasi-

skelbti Nepriklausoma valstybe, sudaryti savo vyriausybę; Lietuva buvo vienintelė iš okupuotų kraštų, kuriame naciams taip ir nepasisekė suformuoti SS nacionalinius dalinius, santykiniai mažiausiai nueita tarnauti į okupuotų kariuomenę ar jos pagalbinius dalinius, bet už tai santykiniai daugiausia karo metais Lietuva patyrė netekties – skaičiuojant nužudytus, nukankintus koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose, ištremtus, pasitraukusius į Vakarus ar Rytus. Dėl tų priežasčių, prasidėjus vėl naujai – antrajai – SSSR okupacijai, rezistencijos organizacinės struktūros vėl reikėjo vos ne iš naujo atkurti ar sukurti. Pavyzdžiui, iš VLIKo vadovybės, praėjus frontui, Lietuvoje bebuvo likę vos keletas narių: P. Šilas, A. Gineitis, J. Janušas ir dar keletas, bet po pusmečio KGB veiklos jie visi buvo areštuoti. Vos po kelis bebuvo likę ir LLKS, LLA ir kitų pagrindinių organizacijų vadovybės.

Tačiau, to nepaisant, nuo pirmųjų naujos okupacijos dienų ginkluotas pasipriešinimas jau įgavo masinį pobūdį. Vyravo nuomonė, kad okupacija bus trumpalaikė – pusmetį, metus – kol JAV, Anglija išvaduos Lietuvą ir kitas Baltijos šalis, kol privers SSSR įvykdyti Atlanto Chartos reikalavimus sugrąžinti nepriklausomybę šalims, netekusioms jos dėl karo. Tų vilčių skatinami, daugelis vyrų ėjo į miškus; daug kas jais sekė ir vengdami mobilizacijos į okupacinę kariuomenę, kad išvengtų areštų, tardymų, trėmimų ir t.t.

Partizanams Lietuvoje sąlygos buvo gana nepalankios: nebuvo nei didelių kalnų, nei didelių girių, kuriose būtų galima slapstytis, nebuvo arti ir draugiškos valstybės, galinčios suteikti paramą, į kurią būtų galima pasitraukti pailsėti, papildyti jėgas. Vienintelė kaimyninė Lenkija, buvo taip pat Maskvos kontroliuojama; apie kovojančią Lietuvą nelabai norėjo girdėti ir Anglija, JAV, Prancūzija, kaip SSSR sąjungininkės. Tačiau lietuvių tauta kovojo inirtingiausiai ir atkakliausiai iš visų SSSR okupuotų Rytų Europos kraštų – net

aštuonerius metus. Kovojo vienu viena, iš visų pusių apsupta priešių, be vilties juos nugalėti – SSSR turėjo daugiau kareivių negu Lietuva gyventojų.

Aštuoneri kruvinų kovų metai! Tuo tarpu SSSR karas su Vokietija truko 4 metus; bolševikams reikėjo mažiau kaip 4 metų, kad nugalėtų baltuosius pilietinius kare; tik po 8 metų truko JAV karas Vietname, o Prancūzijos – Alžyre. Tik apie 3 metus vyko partizaninis pasipriešinimas Lenkijoje, Estijoje, Latvijoje ir kitose Rytų Europos šalyse, Lietuva santykiniai daugiausia sudėjo aukų kovoje prieš fašizmą ir bolševizmą – arti 30% visų savo gyventojų. Tuo tarpu Lenkija – apie 20%, Jugoslavija – 12%, SSSR – 9%, Graikija – 7%, Austrija – 6%, Vokietija – 5% ir t.t.

Lietuvių tautos antisovietinė ginkluotą rezistenciją galima suskirstyti į keletą periodų: pirmasis, tai 1944 m. ruduo – 1946 m. pavasaris. Jam būdinga daugiausia spontaniška, masinė partizanų veikla. Vienoje vietoje susiburdavo kartais iki 500 vyrų, drąsiai žygiuodavo per kaimus ir miestelius, nevengdami susidūrimų ir su sovietine kariuomene. Tuo laikotarpiu, manoma, kad vienu metu partizanuose būta per 30,000 lietuvių vyrų. Antrasis – nuo 1946 m. vasaros iki 1948 m. pabaigos. Tai – partizanų būrių valdymo centralizavimas, teorinių ir idejinių pagrindų nepriklausomai Lietuvos valstybei atkurti dėjimo periodas. Trečiasis – nuo 1949 m. iki 1953 m. Tai partizaninio judėjimo gesimo, išsekimo periodas (nors dar atskirų partizanų pasitaikydavo ir 1956 m.). Tai įvyko dėl to, kad jau didžioji dalis kovojančio jaunimo buvo žuvusi mūšiuose su okupantais, arba nešė sovietinių gulagų kryžių. Tūkstančiai partizanų rėmėjų buvo ištremti į Sibirą, uždaryti į koncentracijos stovyklas. Būdinga, kad antisovietiniame partizaniniame kare daugiausia dalyvavo kaimo jaunimas, iš kurių 80-85% buvo mažamečių valstiečių vaikai, o taip pat buvę kaimo bernai. Praktiškai nebuvo Lietuvoje kaimo ir miestelio, iš kurio nebūtų į partizanus išėjusių vyrų, nebūtų žuvusių, kalinamų. Vietoje jų stodavo nauji

– vidutinis partizanavimo laikas, iki žūties arba patekimo į okupantų nagus, buvo apie 1,5 metų.

Aukščiausia partizaninė kova ėmė įgauti organizuotą pobūdį Žemaitijoje. Nuo pirmųjų okupacijos dienų čia buvo daugiausia kariškiai organizuoti partizanų būriai. Turėjo itakos, kad tarp Žemaitijos partizanų pateko daugiausia buvusios Vietinės rinktinės narių. Laisvės šaulių, LLKS „Kestučio“ kovotojų. 1945 m. pradžioje čia veikė Žemaitiųjų partizanų legionas, į kurį buvo apsi- jungę Telsių, Kretingos, Mažeikių, Tauragės apskrinių partizanai. Centralizuojant vadovavimą, partizaniniam judėjimui Žemaitijoje didelį darbą atliko LLA vadas Kazys Veverskis. Jam žuvus – Adolfas Eidintas, Adolfas Kubilius, Albinas Karalius ir daugelis kitų.

Suvalkijoje ir Dzūkijoje partizaninis judėjimas prasi- dėjo irgi nuo pirmųjų okupacijos dienų. Iš pavienių partizanų ar jų grupių susiformavo stambūs kovotojų daliniai, nevengę ginkluotų susidūrimų su KGB ir sovietine armija. Nuo 1944 m. pabaigos Garliavos, Balbieriškio, Prienų, Sasnavos apylinkėse garsėjo Geležinio Vilko rinktinė. Šio krašto partizanai, daugiausia legendinio partizano J. Lukšos ir kun. A. Yliaus pastangomis, ėmėsi žygių steigti bendrąjį vadovavimo centrą visai apygardai – Tauru. Ir jis buvo įkurtas 1945 m. rugpjū- tyje bendrame šių kraštų partizanų rinktinių vadų su- važiavime Skardupio kaime, kun. A. Yliaus klebonijoje. Tauru apygardai priklausė Marijampolės, Šakių, Vilkaviškio, Alytaus (iki Nemuno) apskrinių partizanai. Buvo įsteigtas vyriausiasis apygardos štabas, kuris vadovavo 4 rinktinių partizanams: Prienų – „Geležinio vilko“, Marijampolės – „Vytauto“, Šakių – „Žalgirio“, Alytaus – „Šarūno“ rinktinėms. Kiekvienoje rinktinėje buvo po keletą partizanų batalionų. Pavyzdžiui, „Geležinio vilko“ rinktinėi priklausė Rudaminos (vadas „Šernas“), Eišiškių – Valkininkų („Lūšis“) ir kiti batalionai. Panašią organizacinę struktūrą turėjo ir kitos partizanų apygardos.

(Bus daugiau)

VILKAVIŠKIO APSKRITIES KRAŠTOTYROS MUZIEJUS

Su Vilkiaviškio apskrities Kraštotyros muziejaus direktore Gabriele Karaliene kalbasi losangelietis žurnalistas, istorijos tyrinėtojas Algirdas Gustaitis.

Kaip buvo pradėtas steigti Vilkiaviškio rajono kraštotyros muziejus?

Rajoninį Kraštotyros muziejų kūrė 1963 metais. Tada dar nesenai buvau baigusi lituanistines studijas Vilniaus pedagoginiame institute, nuo 1962 metų lapkričio pradėjau, be pagrindinio darbo, organizuoti besikuriantis kraštotyros draugijos veiklą.

Vilkiaviškio kraštas buvo labai nuniokotas 1941-1944 m. karo. Mokyklos darbe, jautėme, neužteko sovietinių vadovėlių, žinių apie Krašto istoriją, etnokultūrinę tautos palikimą. Mokytojai — entuziastai organizavo moksleivių žygius po Lietuvą, rinko iš senų sodybų istorinę — etninę — meninę reikšmę turinčius daiktus, užrašinėjo idomius prisiminimus apie praeities gyvenimą, įvykius. Su mokinių grupėmis išėdavome į kaimų senąsias sodybas ir taip kaupėsi vis naujų radinių — akmeninių kirvukų, medinių kastuvų, senų laikų monetų, popierinių pinigų, retų nuotraukų. Užrašinėjome ne tik prisiminimus, bet ir tautosaką — liaudies dainas, pasakas, vaizdingus smulkiosios tautosakos pavyzdžius. Taip kaupėsi tikros vertybės, atspindinčios šio krašto istoriją, etnokultūrą, tapo idomu ir prasminga dirbti. 1962 m. rudenį su grupe mokytojų važiuojame į Alytaus, Telsių, Marijampolės muziejus, kopijuojame muziejų įrangos stendus, ieškome muziejui patalpų ir dirbom dirbom... 1963 m. kovo 24 d., t.y. pirmą moksleivių pavasario atostogų dieną, i tuometinių rajoninių moksleivių namų salė (buv. prieškarinė, 1959 m. atstatyta Vilkiaviškio parapijos salė) susirinko apie 400 rajono mokytojų, kitų inteligentų, tuometiniai rajono vadovaujantys darbuotojai aptarti, kaip reikalinga kraštotyrinė medžiaga kasdieniniame darbe su mokiniais. Pagrindinį pranešimą padarė aš. Tai datai parengėme ir pirmą surinktą eksponatų parodą, kurios jau neįsėdėme — mokytojų ir mokinių surinkti eksponatai tapo būsimu muziejaus pradžia. Į talką tada įsijungė mokytojai — istorikai ir lituanistai — A. Pauliukaitė, O. Endriukaitė, A. Kazlauskienė, V. Mažeika, G. Mikalauskienė, G. Rumbauskaitė — Zavecienė, B. Mardosaitė, R. Kazlauskaitė, V. Gaidys, S. Šileika, Eglė ir Algirdas Leonai, R. Naujokaitienė, O. Kebaitienė, D. Gibaitė ir kt. Kuriamą muziejų, tulkino darbuose tuometinio rajono kultūros skyriaus vedėjas P. Jankys, moksleivių namų direktorė I. Jankienė, žurnalistas R. Dačinskas, kai kurie kultūros, bibliotekų, kitų mokyklinių įstaigų darbuotojai.

Kaip muziejus plėtėsi radiniais?

— Visuomeniniai pagrindai dirbant entuziastų grupei, muziejus eksponatais turėjo netolygiai: 1963 m. muziejuje sukaupė 401 eksponatą. Tai buvo keletas akmeninių kirvukų, rastų Pilviškių, Gražiškių, Sūduvos, Alviato apylinkėse, mediniai kastuvai, apkaustyti vietinė geležies rūda (lydytu metalu), įvairių valstybių senų laikų monetos, puoštelis prieškarinių nuotraukų, mokyklų istorijų užfiksuoti pradmenys aplankuose, žmonių prisiminimai ir kt. 1965 m. parengėme gana idomią rajono liaudies meistrų darbų parodą. Muziejus jau turėjo 2,290 eksp-

natų, 1970 m. — 2,971 eksponatų. Po ekspedicijų Pašešupiu, Šeimenos, Vištyčio krašto kaimuose 1973, 1975, 1977, 1982, 1984 m. iki 1980 metų muziejuje jau daugiau 10,000, 1985 m. — 12,363 eksponatai. Nuo muziejaus įkūrimo iki 1990 metų vasaros muziejus veikė visuomeniniams pagrindais, kasmet savo fonduose sukaupdamas maždaug po 2,000 eksponatų. 1990 m. jau turėjome 20,000 eksponatų. 1990 m. rugpjūčio 29 d. Vilkiaviškio rajono valdybos patvirtinti muziejui suteiktas Valstybinio muziejaus statusas ir pavadintas Vilkiaviškio rajono kraštotyros muziejus. 1991 ir 1992 m. muziejaus darbuotojų, atskirų entuziastų pagalba sukaupėme po 5-6 tūkst. eksponatų, o 1993 metais sukaupėme daugiau 10,000 vienetų eksponatų. Paskaičiavus muziejaus sukaupią turą (ekspozitą) ir per pirmąjį 1994 metų pusmetį, šiuo metu viso muziejaus fonduose įregistruota 56,211 eksponatų, iš jų pagrindiniame fonde — 47,446, pagalbiniam fonde — 8,765 vnt. Dar šiais metais tikimės muziejų papildyti vertybiniais eksponatais iki 50,000 vnt.

Vertybinių eksponatų paieškas vykdomė pastoviai. Daugiausia muziejuje nuotraukų ir foto negatyvų — daugiau kaip po 10,000, apie trečdalis jų — etnokultūros pobūdžio, kitos istorijos, buities tradicijų klausimais. Daugiau kaip 5,000 monetų kolekcija, apie 4,000 senųjų lietuviškų leidinių, idomios kolektyvos archeologijos (500 vnt.), šio krašto tautinių juostų (85 vnt.), liaudies meno — 10 rinkinių — 500 vnt.

Reti vertingi eksponatai muziejuje: gyvūnais išpuoštos meninės lazdos (2 vnt. iš XIX amž. ir lazda, puošta įspausiais skritulėliais, primenančiais mągytos ženklius). Lietuvos karininko kardas, išraižytas ornamentais, su rankena ir įmova, 14 kraistekrynių. Vertingos su šeimomis tradicijomis susijusios tautinės juostos, mėsėkavimo (apštos) būdu puošti moteriški marškiniai „parpetės“ (3 vnt.), senuko J. Jurgelaičio pagaminti žaislai vaikams — natūralaus dydžio avinai bei mažytis arkliukas, orig. Nepriklausomos Lietuvos karininko šventinės uniformos diržas su Vyčio sagtimi bei antpečiai (mokytojų Onutės Ašmeninės dovana muziejui — jos vyro karininko uniformos detalės), daraktoriškos (spaudos draudimo metų) mokyklos medinis gabys, grafelinė lentelė tremtinių, politkalinių lageriuose atlikti rankdarbiai, išsaugotos šeimos relikvijos: maldų knygos, naudoti buities daiktai; turime keletą retų senovinių laikrodžių, 1812 metais Napoleono kareivių pas žmones palikta peleninė su 1715 metų iškalta data. Yra retų leidinių iš spaudos draudimo laikotarpio: ranka perrašytas leidiniai „Istorija atsitikimai Robinzono Kriuzės“ 1897 m., „graždankos“ šriftu parašyta knygelė (lietuviškas tekstas rusiškam raidėm): „Šventasis raštas 1894“, turime dokumentų švietimo klausimais 1816-1824 metų, jau tada parašyta rusiškam raidėm, lietuviškas tekstas. Per 31-erius metus susikaupti idomos senųjų leidinių (apie 1,000 vnt.) kolekcijos, paskutiniiais metais kaupiame prisiminimus ir dokumentus apie 1918-1923 metų Lietuvos Nepriklausomybės kovų savanorius, moksline darbuotoja D. Ardziuskaite (R. Rupeikienė) tremties ir rezistenciją, džiaugiamės atsirandančiais kontaktais su užsienyje gyvenančiais kraštie-

Algirdas Gustaitis ir Vilkiaviškio kraštotyros muziejaus vedėja Gabriele Karalienė.

čiais: žymiu žurnalistu — ke liautoju Kaziu Karuža bendraujame nuo 1990 metų vasaros, kraštiečiams skirtame stende muziejuje puikuojasi jo lėšomis ir rūpesčiu išleistas ir mūsų muziejui dovanotos knygos — jo brolio Petro Karužos gyvenimas ir kūryba, paties autoriaus — kelionė po Europą, dokumentų, fotonuotraukų užsienyje išleisti lietuviškų periodinių leidinių. Kraštiečiai, kilę iš Bartininkų, gerbiamas rašytojas Albinas Baranauskas mūsų muziejui padovanojo po egzempliorių visų savo užsienyje išleistų knygų: „Sniego platumos“ 1955, „Vincas Mazurkevičiaus romanas“ 1980, „Karklupėnuose“ 1965, „Rudenį ir pavasarį“ 1,2,3 — daly (3 knygos)... ir 1988 metais, išleista „Profesorius Rakūnas“; už šį didelį muziejui padovanotą turą — knygas, nuosirdžius rašytojo laiškus ir pasveikinimus mes nuosirdžiai dėkome ir linkime kuo geriausios sveikatos ir kūrybinės sėkmės, kaip ir kraštiečiui Algirdui Gustaitiui, rašytojui — Lietuvos istorijos tyrinėtoji — už brangią, mūsų krašto istorijos pažinimui taip reikalingą Senosios istorinės Lietuvos žemėlapių kolekciją (10 laktų), už jo lėšomis ir rūpesčiu išleistus istorinius tyrinėjimus — knygas „Kunigaikščio Radvilos žemėlapis“ 1613 m., 1985 „Karas braukia kruviną asarą“ 1990, „Potsdamas ir Lietuva dega“, 1993 knygelės vaikams iš serijos „Algis Trakys ir Takiukas Šleivys“ — nuo 1962 metų...

Labai džiaugiamės, jeigu pasiseka surasti, gauti iš žmonių (arba gyventojų, ilgai svarstę, patys padovanoja atnešę) daiktus-relikvijas: Kazimieras Griškaitis, pokario metų politikalinis, padovanojo muziejui lageriuose (Karagandos krašte) pagamintas medines inkrustuotas medines dėžes su brangiuju (retų) iškasenų pavyzdžiais, savo gamybos šachmatų, retų nuotraukų ir dokumentų. Šia tremties ir rezistencijos tema paskutiniiais metais muziejus pasipildė daugeliu neįkainuojamomis vertės daiktų ir dokumentų: žuvusių (retai — išlikusių) partizanų nuotraukomis, iš partizanų žemių iškastais daiktais (telefonų elementais, ginklų detalėmis), meninės drožybos, lipdybos, siuvinių darbais, tremty naudotais (dažniausiai rankų darbo), daiktais, vertingais žmonių prisimi-

mais, rankraščiais, kūrybos pavyzdžiais ir kt.

Šiandien jau galėtume iš sukauptos vertybinės medžiagos parengti pastovią ekspoziciją lietuviškų rezistencijos tema, deja, muziejui 1979 m. parengtos patalpos iki šiolei negrąžinamos.

Nuo 1988 metų muziejuje sukaupėme jau nemažą Atgimimo spaudos kolekciją — 600 pavadinimų rinkinį, kuriame rasime ir 1991 m. sausio 13 d. išleistas vienkartinis laikraščius „Laisva Lietuva“, atsisaukimus — lapus prieš tirionus, sovietinius atsisaukimus, išmestus iš lektuvų, raginančius „išsaugoti“ buvimą sovietinėje sistemoje ir kt.

Keletu tūkstančių vertingų radinių muziejų papildėme nuo 1972 metų rengiamose ekspedicijose po kaimus, t.p. 1987 — 1994 metais vykdytoje ekspedicijoje Vilkiaviškio gyventojų apklausos metu. amžiaus žmonių pagal 1947 metų Vilkiaviškio miesto pokarinį planą, atkūrėme senąsias miesto gatves, pažymėdami buvusius ir išlikusius pastatus skirtinga spalva. Taip gimė visai nauja ekspozicija „Vilkiaviškis atsiminimuose“. Šimet rugsėjo 9-10 dienomis i Vilkiaviškį — i kraštiečių susitikimą, labai lauksime! Labai maloni visokia pagalba, ypač vertingais eksponatais — leidiniais, t.p. prisiminimais, istorinė reikšmę turinys (arba šeimų relikvijos). Čia juk muziejus — Lietuvos pakraščio, Sūduvos, brangaus krašto. Mūsų Vilkiaviškio muziejus šandien yra daugiausiai eksponatų sukaupęs suvalkių krašte. Galgi, surėmę pečius visi, iš Vilkiaviškio krašto kilusieji ir mylintys suvalkių derlinga, nors ir nuniokotą žemę, galėtume ne tik turinti šį muziejų, bet ir pastatyti pastatą, prie kurio jau niekas kitas „nepriliptų“, nes tai būtų mūsų visų muziejus. Svarbiausia, bendraukime visi ir puoselėkime šį Baltų kampūtį, pasidžiaukime bent laiškais ar susitikimais gimtinėje. Laukiame kraštiečių, jų prisiminimų.

Kas muziejui talkino? Kurie asmenys, organizacijos ypač daug padėjo?

Nuo muziejaus įsikūrimo iki 1990.08.29, kada buvo patvirtintas Valstybinio muziejaus statusas (rajono savivaldybės priklausomybėje), rengiant ekspozicijas ir parodas, talkino daugelis mokytojų, moksleivių, bibliotekininkų, kultūros darbuotojų. Visuomeniniai pagrindai muziejui talkino dešimtys žmonių, niekas nemokėjo čia už tūkstančius valandų... Ypač daug muziejui padėjo savo darbą ir patarimais, t.p. meniškai forminant stendus istorikė — dailininkė Gražina Mikalauskienė, architektai Kadūnas ir Kravčėna — patarimais konkretių darbų labai daug prisidėjo Vilkiaviškio S. Nerės, Kybartų K. Doneičio, Vištyčio, Pajevinio, Pilviškių, Gražiškių, Gižų, Arminių, Virbalio vidurinių, Vilkiaviškio, Žaliosios, Alviato, Paež-

rių, Rasių, Giedrių, Keturvalakių ir kai kurių kitų mokyklų mokytojai.

Nuo įsikūrimo muziejų materialiai rėmė liaudies švietimo skyrius, vedėjas J. Sačkus. Muziejaus rajono tuometinė vadovybė neuždarė, tačiau daugelį metų, ypač nuo 1975 metų atėjus i rajono pirmininko pavaduotojo kultūrai postą vienam „garsiam“ veikėjui, eilę metų muziejus buvo „uždarinėjamas“, o neaiški patalpų situacija tęsiasi iki šiolei...

Muziejui gavus valstybinio muziejaus statusą, jau gavome porą darbuotojų etatų: direktoriaus ir fondų saugotojo. Nuo 1992 metų pradžios jau dirbame 6-7 žmonės. Sunkina muziejaus darbą dailininko ir salų prižiūrėtojų nebuvimas. Tikimės, ateities laikas muziejui bus palankesnis.

Nuo 1991 metų iki šiolei labdaros pagrindais muziejų remia įmonės, organizacijos, akcinės bendrovės (anksčiau — rėmė ir ūkiai). Iš tų lėšų įsigyjame ekspozitų, leidinių muziejams bibliotekai, apmokame kai kurią pagalbą menininkams ir kt.

Apie šį muziejų yra rašyta rajono ir daugelyje respublikos laikraščių, žurnaluose, kaip: „Respublikoje“ žurnalistas V. Lenciūskas, kraštiečiai, 1993 metais — apie muziejų sukauptus turtus, „Lietuvos ūkininkė“ — kraštiečiai B. Vilkaitytė — apie muziejaus 30 — mečio jubiliejų, rašyta buv. „Tiesoje“, žurnale „Švyturys“, „Laikas ir įvykiai“ — apie sunkias muziejaus darbo sąlygas. Rajono laikraščiuose „Santaka“ ir „Sešupė“ dažnai atsiliepiama apie muziejaus renginius, radinius, darbą.

1993 metais išleidome leidinuką apie muziejų, kol kas tuo ribojamės.

Iš užsienyje gyvenančių lietuvių, ypač kraštiečių pageidavime — atvykite visi šimet rugsėjo 9-10 dienomis i Vilkiaviškį — i kraštiečių susitikimą, labai lauksime! Labai maloni visokia pagalba, ypač vertingais eksponatais — leidiniais, t.p. prisiminimais, istorinė reikšmę turinys (arba šeimų relikvijos). Čia juk muziejus — Lietuvos pakraščio, Sūduvos, brangaus krašto. Mūsų Vilkiaviškio muziejus šandien yra daugiausiai eksponatų sukaupęs suvalkių krašte.

Lietuvė ieško darbo Washington, D.C. ar apylinkėse. Gali valyti namus, slaugyti ligonius, prižiūrėti vaikus.

Skambinti: tel. 703-941-3740

Adresas: Vilkiaviškio apskrities Kraštotyros muziejus, Vytauto 83, Vilkiaviškis.

• 1974 m. rugpjūčio 9 d. Gerard Ford buvo prisaiškintas 38-uju JAV prezidentu, atsistatydinavus buvusiam prez. Richard Nixon.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS
Asmeniškai patamauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiestiuose. Sinteresuoti skambinkite BUDRAITISUI
Bus.: 312-585-6100, res.: 312-778-3971

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
(812) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

HELP WANTED

Reikalingas energingas, patikimas ir legalus Amerikos gyventojas gyvulių ligoninės darbams: valymui patalpų, lauko darbams, mažiems pataisymams. Atlyginimas susitarus. Galimybė gyventi šeimoje. Kreiptis: **dr. A. Bložė, Strongsville, Cleveland, OH, tel. 216-234-7773.**

BUSINESS OPPORTUNITY

ZEPTER

Independent Sales Reps Wanted
Billion Dollars in Sales last year
First Time in the USA

Free Training, no investment
Great Opportunity — high commissions

Call Now
(312)-629-8686

SIŪLOME DARBUS!

Gail. seserų padėjėjomis, kompanijonėms ir namų ruošos darbininkėms. Galima gyventi kartu arba atvykti i darbą ir išvykti. Kreiptis:

All Care Employment Agency
Tel. 312-736-7900

IEŠKO DARBO

Moteris iš Lietuvos su 2 vaikais ieško darbo ir pigaus buto. **Skambinti nuo 8 v.v. Nijolei, 718-235-3961.**

Lietuvė ieško darbo Washington, D.C. ar apylinkėse. Gali valyti namus, slaugyti ligonius, prižiūrėti vaikus.

Skambinti: tel. 703-941-3740

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

BET AND BREAKFAST IN LITHUANIA. 177 psl.	\$12.00
HELL IN ICE, Sibirian tremtinės dienoraštis. Onutė Garbštienė. 255 psl.	\$12.00
ANTANAS KUČINGIS. Biografija. Ona Narbutienė. 169 psl.	\$5.00
ŠVČ. MERGELIS MARIJOS LITANIJA. Lacrima. 71 psl.	\$1.00
SLAPTASIS LIETUVIŲ DIPLOMATAS, istorinis detektyvas. Alfonsas Eidintas. 327 psl.	\$12.00
STIPRESNI UŽ MIRTĮ. NKVD aukos — Lietuvos karininkai. Ant. Malijonas. 59 psl.	\$1.00
NUTRAUKTI GYVENIMAI. NKVD aukos — Lietuvos karininkai. Ant. Martinionis. 31 psl.	\$1.00
KELIONĖ I NEŽINIĄ, antrojo pas. karo ir pokario prisiminimai. Br. Juodelis. 186 psl.	\$1.00
RAŠTAI, II d. Jonas Aistis. 454 psl.	\$15.00
GYVENIMO VINGIUOS. Atsiminimai. Veronika Kulbokienė. 504 psl.	\$8.00
VILEIŠIAI, trijų brolių darbai tautai. Antanas Kučys. 624 psl.	\$27.00
KAZYS BIZAUSKAS, monografija. Pranas Zundė. 323 psl.	\$12.00

Pastaba. Užsakant knygas paštu, Illinois gyventojai prideda Sales tax 8.75% nuo knygos kainos. Tačiau visi tiek Illinois, tiek ir kitų vietovių knygų užsakytojai, dar turi pridėti \$2.75 už kiekvieną knygą, supakavimo ir pašto išlaidų apmokėjimui.

Prenumeruokite BRIDGES

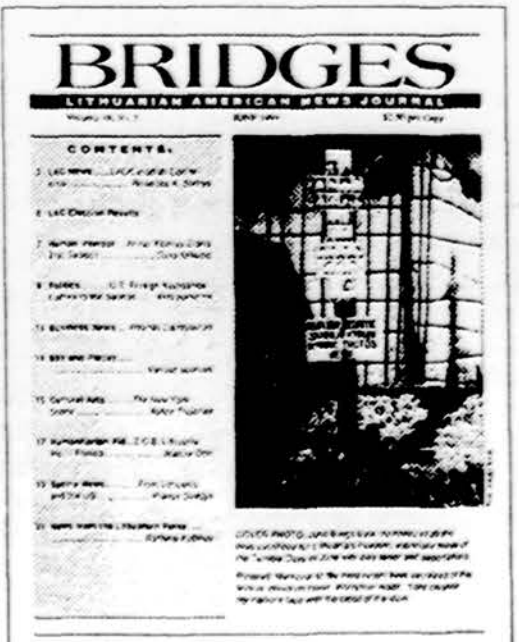
JAV Lietuvių Bendruomenės žurnalas anglų kalba leidžiamas 10 kartų per metus:

Prenumerata — \$18.00 - JAV, \$32.00 - Užsienyje
Puiki dovana giminėms, draugams, ypač anūkams!
Čekius rašyti ir siųsti: BRIDGES

2715 E. Allegheny Ave.
Philadelphia, PA 19134

BRIDGES siųsti:

vardas/pavardė _____
adresas _____
miestas _____ valstija _____ zip _____

„LIETUVOS VAIKŲ VILTIES“ RĖMĖJAI

Aukos gautos
nuo 1994 m. sausio mėn. 1 d. iki birželio mėn. 30 d.
(Tęsinys)

75 dol. R. Kleva Vidžiūnienė, CA; R. Biliūnas, VA; „Nida“—Mrs. L. Mockūnas, IL; J. ir O. Motiejūnas, AZ; B. ir P. Andriukaitis, IL;

70 dol. dr. J. E. Raulinaitis, CA; W. Klossis, NY; L. J. ir J. S. Boos, GA; Oak Lawn Community High School, IL: a.a. Olgos Nestonas atm.;

65 dol. J. Cukuriene, IL; V. Manelis, CA;
60 dol. A. Varnelis, MI; J. Mikalauskas, IL; V. Raslanas, NY; R. P. Valaitis, CA;

55 dol. V. Činašas, FL;
50 dol. D. E. Petras, CA; kun. V. Palubinskas, NY; dr. B. Kvietys, MI; A. Vaitiekus, MI; LB Hot Springs apylinkė, AR; T. Remeikis, IL; V. Gencius, IL; R. Račiūnas, IL; L. O. Griniūtė, IL: a.a. Aro Rimavičiaus atm.; S. ir R. Kuprys, IL; R. E. Paskus, IL; J. ir P. Gruodžiai, IL; I. Simonaitis, CT; P. Vadopalas, CA; F. A. Baldauskas, OH; dr. B. ir G. Mickevičius, MA: a.a. Gedimino Stasiukevičiaus atm.; A. ir R. Kulyš, IL; dr. A. Lipskis, FL; a.a. Karolinos Žvirzdienės atm.; M. Vaitkienė, V. ir E. Lietuvninkas, CA; ir C. Stulgaitis; dr. I. Kuras, IL; J. Jarašienė IL (per A. ir L. Jarašius); J. ir A. Gumbelevičius, OR; P. O. Michelevičius, FL; E. Raudys, NJ; J. Balbatas, OH; K. ir M. Pažemėnas, CA; J. Duncia, DE; ALKV S-gos „Ramovė“ Omahos skyrius, NE; Omahos Lietuvių Meškeriojų klubas, NE; A. J. Vasys, MA; G. Klimas, NJ; Knights of Lithuania C-140, NY; E. Aleliūnas, PA; K. Lembergas, PA; E. Valantinas, IL; I. Užgiriene, MA: a.a. Adelės Skeivienės atm.; K. Bružas, IL; L. Bertuzis, IL; S. ir H. Tomaras, IL; A. Saulis, IL; E. ir D. Schumann, IL; A. Meškienė, IL; A. Arbataitienė, IL; A. ir V. Čepėnai, IL; B. Rutkauskas, MO; J. Stankoviciene, MI; S. Vebras, IL; R. Lapkus, IL; I. Smalstys, IL; K. Jasinskas, IL; V. ir J. Bubnys, IL; J. ir I. Valauskai, FL; J. Peckaitis, FL; E. Nalivaikaite, MA; R. Gramas, IL; E. Gaščenė, IL; S. Undraitis, IL; A. Baleisis, IL; R. Lišauskienė, CA; B. Stančikas, CA; S. Paulauskas, IL; A. Kudulis, FL; J. Mamaitytė, FL; O. Strimaitis, CT; dr. Noakaitė-Dunajewski, NY; A. Radyn, PA; H. Noe, WI; M. Alisauskas, IL; J. Butvilas, IL; A. ir K. Rimkai, IL; R. Daulienė, IL; K. Jėčius, IL; R. Lingis, NY; A. ir C. Lingis, NY; S. E. Laucius, NJ: a.a. Eva ir Bruno Lauciu atm.; A. Baksys, NJ: a.a. Gabriel Baksys atm.; K. Markus, IL; B. Balaišis, IL; W. Rackus, IL; P. D. Kisielius, IL; O. Nutautas, IL; A. (Reiskis) Dancy, CA; D. Laukys, NY; K. ir M. Linkus, FL; P. R. Sodeika, OH; E. F. Lavan, MA; A. ir B. Pocius, NJ; A. Koncius, MI; A. Gečas, WI; O. Dovydaitytė, FL; O. Baltutis, FL; M. Pisarevas, CA; A. Maskolaitis, NY; R. D. Setikas, NY: a.a. R. ir J. Čepulis atm.; A. Majauskas, MI; Č. Masaitis, CT; M. Yesucovich, CT; K. Račiūnas, IN; A. B. ir I. Lesevičius, IL; L. ir A. Ruth, IL; I. Putrius, IL; J. Savaitis, FL; A. Domeika, NY; Z. ir A. Dicipingaitis, NY; dr. O. ir V. Vaitas, MI; J. J. Ardy, PA; J. E. P. Gentles, NJ; J. Waylonis, VA; T. Liautaud, CA; S. Bacevicius, CA; V. Brewin, CA; Mrs. J. Urka, NJ; G. Reškevičienė, NE; V. Paulionis, AZ; G. Weitzel, IL; M. Lemberienė, CA; M. P. Rulis, IN; T. Norkienė, IL; O. Kremeris, IL; A. Sumanas, FL; B. Bakšys, CT; B. Burakauskas, MI; S. Sakavičius, IL; E. Haskell, IL; P. R. Meilus, IL; P. ir A. Kaufmanai, VA; E. V. Gecas, FL; L. Stukas, NJ: a.a. dr. Jack J. Stuko atm.; V. ir A. Palunas, OH: a.a. Valerijos Bankauskienės atm.; F. G. Botyrius, NY; I. ir V. Kilius, NY; J. Kazickas, CT; J. Kybartas, IL; D. A. ir M. J. Langham, GA; L. Petravičienė, IL; L. Juraitis, IL; A. G. Astras, CA; R. ir L. Pažemėnas, CA; I. ir A. Tamosiūnas, CA;

47.50 dol. rev. A. J. Saraukas Trust, NH;
45 dol. O. Mažionytė, IL; M. Kevalaitis, CA; A. P. Krukonis, MA; W. Barkauskas, NJ; A. Bigelis, IL;

41.50 dol. Transpak—R. Pukštys, IL;
40 dol. M. Karaska, VA; A. Lingis, IL; kun. S. Raila, NY; A. W. Rusilas, NY; E. Minkūnienė, NY; B. Polikaitis, IL; J. Baranauskas, IL; J. ir R. Johnson, IL: a.a. Angela Balku atm.; V. ir R. Sinkai, IL; A. Tumasas, IL; G. Kaufmanas, VA; A. Dundulis, IL; L. Petravičius, CA; L. V. Gerulaitis, MI; R. ir A. Zorskai, OH; A. Prapuolenytė, CT; G. Baltaragis, IL;

35 dol. A. Snarskis, IL; P. Zuyus, NY; J. Morkunas, CA; M. Jurgaitis, FL; R. M. Rokas, NY;

30 dol. A. Markelienė, IL; Buffalo Lietuvių klubas, NY; F. Černius, IL; V. ir M. Shukaitis, NJ; A. Klorienė, FL; R. Jelionytė, IL: a.a. Aro Rimavičiaus atm.; A. Gustaitis, CA; K. Sadauskienė, AR; A. Abromaitis, IL; V. Dailidienė, NM: a.a. Alisos Lapatinienės atm.; C. Kulbis, IL; K. Juskaitis, IL; J. Bigelis, IL; K. Jakutienė, IL; J. ir I. Valaitis, IL; R. Alis, IL; J. Arlauskas, CT; J. A. Varnes, CA; S. Liepas, MA; P. Skikunas, FL; M. ir S. Liaukus, CT; A. Andrijonas, IL; B. ir J. Svera, MI; E. Dovydenas, MA; A. Knezenas, CT; J. Bernot, NJ; K. Vaitys, OR; A. ir V. Stropus, IL; dr. G. Grinis, FL; D. Krivickas, PA; A. Paskočimas, IL; J. G. Leskauskas, IL; I. Werner, WI; A. Giedraitienė, OH; A. Balsys, NY; K. Matonis, NJ; J. Stavinskienė, IL;

26 dol. J. ir O. Kirtiklis, FL; (Bus daugiau)

„Lietuvos Vaikų Vilties“ komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems rėmėjams, kurių dėka galima suteikti specifinę ortopedinę pagalbą Lietuvos vaikams su palaužtais sparneliais, grąžinti viltį savarankiškiesiems vaikystės gyvenimui.

ALEKSANDRĄ DUNDULĮ AMŽINYBĖN IŠLYDĖJUS

V. RIMŠELIS, MIC

Lenkų okupacijos metu Vilniaus krašto lietuvių gyvenimas buvo vienodas. Beveik visi gyveno kaimuose. Vienkiemiai, kurie buvo užsilikę nuo caro laikų, buvo labai mažai. Mūsų Kaltanėnų parapijoje, prisimenu, tik tris vienkiemius, bet ir tie buvo ne lietuvių nuosavybės. Kaimuose kaimynai viens kitą pažinojo nuo gimimo iki mirties. Ką vienas veikė, taip ir kitas panašiai darė. Girdėjai net kas ką kalba savo gryčioje. Taip ir nebuvo jokių paslapčių kaimo.

Malonu prisiminti, kai turėjo eiti kasdien 7 kilometrų ir parapijos bažnyčią. Didžiausias buvo būrys visos parapijos vaikų, kuriuos klebonas turėjo paruošti išpažinti ir pirmajai komunijai. Visą tikėjimą, ką klebonas sesuo, studentė iš Vienos atvažiavusi atostogų, sakė, ypač ką pats kunigas mokė. Bet buvo ir problemų, kurių vaikai nedrįsdavome tai jaunai panelei pasakyti, tai kad Dievas yra visur, kiekviename kaime, kiekviename name. Man buvo aišku, kad Dievas yra bažnyčioje, kad Jis yra net tvarte, kur arkliai stovi, kur avys su savo ēriukais suvartyti, bet kaip su kiaulėmis ir su papečke, kur vis tos kiaušinys deda, kur vis man reikėdavo įlįsti ir kiaušinius mamai surasti. Kai pasiskundžiau apie tai mamai, tai tik tiek ji atsakė: paklausk, vaikeli, kunigo.

Tik vėliau tas klausimas šiek tiek išsirišo, kai jau daugiau sužinojau apie Dievo begalinę buitinį. Šv. Povilas tarsi katekizmo mokė atėnietius Areopagą, kai kalbėjo apie nežinomą Dievą, kuris „nustatė apreižtus laikus ir apsigyvenimo ribas, kad žmonės ieškotų Dievo ir tarytum apgraužtų Jį atrastų, nes Jis visiškai netoli nuo kiekvieno iš mūsų. Juk mes jame gyvename, judame ir esame, kaip yra pasakę kai kurie jūsų poetai“ (Apd. 17, 26-28). Tas pats apaštalas Povilas laiške Timotejui rašo, kad Dievas „gyvena nepriemamoje šviesoje, kurio joks žmogus neregėjo ir negali regėti“ (1 Tim. 6,16).

Šitie du tarsi priešingi pasakymai nurodo, kad viskas, kas tik yra sukurta, drauge ir mes visi gyvename, veikiam ir esame Dievo begalinėje kūrybos galioje. Jo sutvėrimo galybė visą laiką mus tvarko, veda, nustato kelius ir tikslus mūsų gyvenimui. Be Jo žinios nieko neatsitinka, bet žmogaus laisvos valios Dievas nevaržo. Dievas yra mūsų pirmasis ir galutinis tikslas. Visą laiką mes ieškome laimės, o Dievas yra vis gero ir laimės šaltinis. Ieškodami laimingesnio gyvenimo, žinodami ar nežinodami, mes ieškome kelių į Dievą. Todėl Dievo akivaizdoje mes esame šioje žemėje tik praeiviai ir piligrimai.

Toks piligrimas buvo ir Aleksandras Dundulis. Jis gimė Trilustų kaime, netoli Tverės, Švenčionių apskrityje. Jis buvo jauniausias tretytis sūnus šeimoje, gimęs 1910 m. gegužės 5 d. Jis labai buvo išsilgęs mokslo, bet į pradžios mokyklą pradėjo eiti jau būdamas 14 metų amžiaus. Visą laiką jam reikėjo, kaip jis pats pasakojo, ganyti viso kaimo gyvulius. Ir mokykloje esant, atostogų metu vasarą reikėjo taip pat prižiūrėti gyvulius, o naktį arklius. Aleksandras gyvulius ganė ne vienas, ir kiti vaikai su juo ganė. Piemenys gyvenimą gali įvertinti tik tie, kurie patys buvo piemenys. Tai kasdieninė kaimo idilija. Paprastai su vaikais piemenimis yra ir kerdžius, kurių vilniečiai vadindavo pastyriumi. Jis turėdavo iš beržo žievės ilgą triubą. Anksti

Aleksandras Dundulis

rytą, dar tik saulei užtekėjus, su triuba visam kaimui užtrūbydavo, kad visi pabustų. Tai buvo ženklas, kad gyvulius iš tvartų išleisti laukan. Taigi karių mairuojimas, avių bliovimas su triubos garsais sudarydavo tykų rytą išpūdingą nuotaiką.

Baigęs pradžios mokyklą Aleksandras įstojo į Švenčionių gimnaziją. Baigęs septynias klases išvažiavo į Slanimą (Lenkijoje), kur buvo mokytojų seminarija, kurią užbaigęs 1937 m. mokytojavo pradžios mokyklose. Būdamas mokytoju palaike ryšius su lietuvių pagrindiniu ir Lietuvos saugumu. Daug kartų turėjo jis pereiti per Linkmenų demarkacijos liniją ir vėl sugrįžti į Vilnių. Bet kartą sargyba jį pagavo. Buvo įtartas, kad nešė valstybei pavojingas žinias. Kalėjime pergyveno daug žiaurių tardymų ir kankinimų. Į tardymus sargybinis pašaukdavo Aleksandrą su titulu „Pan Dundul“. To žodžio „ponas“ taip ir nemėgo jis per visą savo gyvenimą. Jam atrodė, kad

ji taip vadindavo išjuokimui. Bet Lenkijoje visi ubagai vieni kitus vadina ponais. Pas mus atėdavo vienas ubagas su airiška muzika. Tai visi į jį kreipdavosi, sakydami „Pone Ubage“.

Po lituanistikos trijų metų studijų Vilniaus universitete Aleksandras 1940 m. pasitraukė į Lietuvą. Karui besibaigiant jam pasisekė atvykti 1945 m. į Augsburgą, kur lietuvių mokykloje buvo mokytojas ir direktorius. Neilgai trukus, su Domu Velička išvažiavo į Tuebingeną, kur universitete studijavo taip pat lituanistiką. Taip mūsų enciklopedijoje V tome parašyta. Čia jis parašęs diplominį darbą apie Tverėsiaus tarmę. Galbūt tada kas nors iš lietuvių ir dėstė universitete lituanistiką, nes lietuvių Tuebingene turėjo gerą vardą.

Kai Aleksandras atsirado Vokietijoje, jo tėvai ir broliai buvo jau mirę. Čia Amerikoje taip pat neturėjo nei giminių, nei pažintų, išskyrus Tamuliu šeimą, su kuria susirio dar Vokietijoje ir buvo kaip jų šeimos narys. Tamuliai kaip tik jam ir padėjo atvykti į Ameriką. Jis atsirado Čikagoje pas Tamulius 1949 m. Kūčių vakarą. Čia jis veikė keliose organizacijų vadovybėse. Buvo jis lietuvių jaunimo teatro vadovas. Jis yra vienas iš vilniečių lietuvių sąjungos steigėjų. Aleksandras Dundulis ir Domas Velička įsteigė Lituanistinį pedagoginį institutą. Pradžioje šio instituto direktorius buvo D. Velička, o po jo Aleksandras Dundulis, iki liga palaužė jo sveikatą.

Visi mes, būdami Dievo kūrybos žinioje ir veikloje, gauname savo gyvenimui tikslą ir kelią į amžinybę. Aleksandras Dundulis gavo pašaukimą būti mokytoju. Jis neieškojo nei garbės, nei turtų šiame pasaulyje, bet išėjo į amžinybę turtingas savo darbais, su Dievo ir artimo meile.

LIETUVIŲ TELKINIAI

BOSTON, MA

ATVYKSTA PREL.
KAZIMIERAS
VASILIAUSKAS

Pagalbos siuntinių agentūros „Viltis“ kvietimu, rugsėjo 20 d. prel. K. Vasiliauskas atvyksta į Bostoną oficialiai atidaryti — perkirpti kaspiną ir pašventinti Lietuvių Piliiečių draugijos namų pirmame aukšte, 368 W. Broadway, South Bostone, įsikūrusią „Lietuvišką sodybą“, iš kurios operuoja siuntinių siuntimo agentūra „Viltis“.

Agentūra „Viltis“ ne vien pristato mūsų siunčiamas dovanas Lietuvoje gyvenantiems artimiesiems, bet per savo programą „Vilties dovana“ rūpinasi sušelpiti sunkiose sąlygose gyvenančias šeimas bei pavienius asmenis, kurių sąrašas sudaro Katalikų parapijos Lietuvoje ir juos patvirtina prel. kun. Kazimieras Vasiliauskas, Vilniaus Šv. Stanislavo katedros ir Vilniaus Kunigų seminarijos rektorius. Agentūroje „Viltis“, iš tų sąrašų, norintieji gali pasirinkti vargan patekusias šeimas ir jas sušelpiti, sumokant tik 15 dol. už savo sudaryto siuntinio pasiuntimą. Per šią programą jau pasiūta nemažai paramos vargstančioms šeimoms, o agentūra „Viltis“ yra parėmusi Vilniaus Kunigų seminariją 3,000 svarų labdaros siunta.

Rugsėjo 24 d., šeštadienį, 5:30 v. p.p. Piliiečių klubo pirmame aukšte įvyks „Lietuviškos sodybos“ atidarymas ir pašventinimas. Švesto vandens lašams džiūstant, visi persikels į trečiąjį aukštą svecio su „duona ir druska“ sutikimui. Lietuviškiu maistu besivašinant, skam-

bės švelnios lietuviškos melodijos, o pasistiprinus, programą atliks Lietuvos atvykęs muzikinis vienetas. Jaunimo bendravimu rūpinsis šokių kapela, savo repertuarą praturtinusi lietuviškomis melodijomis. Visi Lietuvių Piliiečių draugijos namai bus atviri atsilankiusiems.

Sekmadienį, rugsėjo 25 d., 10:30 val. 75 Flaherty Way, So. Bostono lietuvių parapijos Šv. Petro šventovėje prel. Vasiliauskas koncelebruos šv. Mišias ir pasakys pamokslą. Po pamaldų, parapijos salėje prie užkandžių stalo bus galima su svečiu ir tarpusavyje pabendrauti.

2 v. p. Lietuvių Piliiečių draugijos 3-čio aukšto salėje ruošiamas prel. K. Vasiliausko pagerbimas. Po oficialios dalies, programą atliks Bostono Etnografinis ansamblis ir iš Hartford, Conn., atvykę tautinių šokių šokėjai. Lietuvių Piliiečių draugijos namai ir „Lietuviškoji sodyba“ bus atviri visiems atvykusiems. Po pagerbimo, norintieji galės vaišintis lietuviškiu maistu, gėrėtis lietuviška muzika ar prie baro su „tauresniais“ pasigalinėti.

Norintiems apsirūpinti nakvyne, bus susitarta su keletu viešbučių dėl papigintos kainos. Visais klausimais prašoma skambinti pagalbos siuntinių agentūrai „Viltis“ (617) 269-4455.

Rugsėjo 24-25 dienomis, visi keliai ves į Bostoną sutikti ir pagerbti Vorkutos lageriuose 20 metų kalėjusi, dabartinį Vilniaus Šv. Mikalojaus katedros ir Vilniaus Kunigų seminarijos rektorius, kilimu vabalnikėną, prelatą kun. Kazimierą Vasiliauską.

a.a.

DRAUGAS, trečiadienis, 1994 m. rugpjūčio mėn. 31 d. 5

NIEKADOS NESIGAILEJO

Marijampolės kapinėse, šalia savo brolių marijonų, amžinam poilsiui atgulė kun. Antanas Ylius. Ilgus dešimtmečius okupacinė Lietuvos valdžia jį persekiojo, ypač Skardupiuose. Ten prieš jį komunistai net kelis

metus rodė nukreiptą filmą „Kryžiaus šešėlyje“. „Apžvalga“ primena šia liūdna proga jo pamokslą Skardupių bažnyčioje 1982 m. pasakytą sakini: „Aš kovojau už laisvą, demokratinę Lietuvą ir dėl to niekados nesigailėjau“. (V.R.)

PADĖKA

Supiltas naujas kapas gegužės žieduose.

A.†A.

VACYS KAVALIŪNAS

Iškeliauo į Amžinybę 1994 m. gegužės 15 d., palikdamas jį mylintį šeimą dideliame liūdesyje. Palaidotas Clevelande, Visų Sielų kapinėse.

Labai nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. G. Kijauskui, SJ, už lankymą ligoninėje, už labai gražų ir prasmingą prastą atsisveikinimą laidotuvių namuose, už maldas, religinius skaitinius ir iš vėlionio knygų skaitytas ištraukas, už giliai prasmingą pamokslą, pasakytą Dievo Motinos bažnyčioje šv. Mišių metu ir už palydėjimą ir religines apeigas kapuose.

Dėkojame prelatui Aleksandrui Goldikovskui už dalyvavimą atsisveikinimo vakare, šv. Mišių aukoje ir už lydėjimą į kapus.

Nuoširdi padėka v. skautininkei Nijolei Kersnauskaitei už paruošimą atsisveikinimo vakaro programos ir už labai prasmingą „Atsisveikinimo maldą“, pasakytą laidotuvių namuose.

Nuoširdus aciū Vladui Plečkaičiui už pravedimą giesmių atsisveikinimo vakare.

Dėkojame solistei Aldonai Stempuzienei už šv. Mišių metu išpūdingai pagiedotas giesmes.

Aciū Reginai Brazaitienei už vargonų muziką.

Dėkojame karsto nešėjams. Aciū v.s. Vladui Bacevičiui už fotografavimą.

Nuoširdi padėka Clevelando skautininkėms mus, grįžtančius iš kapų, pasitikusioms ir pavaišinusims priešpiečiais. Jų seseriškas nuoširdumas mus giliai sujaukino.

Nuoširdžiai dėkojame JAV LB Švietimo Tarybos pirminkei p. Reginai Kučienei ir visoms vadovėms už suruoštą Mokytojų Studijų savaitę Dainavoje a.a. Vacio Kavaliūno prisiminimą.

Gili padėka poetui Baliaui Auginui už tokius giliai prasmingus eileraščius spaudoje.

Žurnalistei skautininkei Aurelijai Balašaitienei skautiška padėka už jautrius nekrologus ir pasakytą žodį Mokytojų Studijų savaitėje.

Dėkojame Stefanijai Stasienei už didelę pagalbą. Dėkojame už aukas šv. Mišioms, už aukas šeimai, už pareikštą užuojautą žodžiu, laiškais ir spaudoje.

Dėkojame visiems dalyvavusiems atsisveikinimo vakare ir palydėjusiems vėlionį į kapus.

Aciū laidotuvių direktoriams Jakubui už malonų patarnavimą.

Jūsų visų toks nuoširdumas ir gerumas stiprina mus ir padeda mums pergyventi skausmą, netekus mūsų mylimo Vyro, Tevo, Senelio, Brolio ir Dėdes.

Liūdintys: žmona Onutė, sūnus Arūnas su šeima, dukros Jolita ir Aldona su šeima, brolis Petras Lietuvoje, seserėčios Nijolė Paulaitienė ir Beatrice Zlatkuvienė Kanadoje ir giminės Lietuvoje.

Reiškiame nuoširdžią užuojautą prof. GRAŽINAI AMONIENEI jos mylimam broliui

A.†A.

DR. ALGIRDUI VOKIETAČIUI

mirus.

Kunigunda ir Kazys Gudėnai

Mielam tremties kančių bendrakeleiviui

A.†A.

pulk. JONUI ANDRAŠŪNUI

mirus, jo šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu.

Vladas Bielinis

Hot Springs, AR.

Savanoriui Kūrėjui, Vyčio Kryžiaus Kavalieriui

A.†A.

pulk. JONUI ANDRAŠŪNUI

iškeliavus į Amžinybę, žmoną VERONIKĄ ir dukrą DALIĄ ČERNIENĘ su šeima šią gilaus skausmo ir liūdesio valandą nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė.

Elena Tumienė
Vydūnas, Jenny (Genė),
Aistis, Aidanas Mantas
ir Elvira Agnė Tumai

atlanta IE, Inc.

artėjant Kalėdinių siuntinių metų,
nuo š.m. rugpjūčio 16d. taiko naujas
kainas siuntiniams laivu iš Čikagos į Lietuvą

\$0.49 už svarą iki 100 svarų

\$0.39 už svarą virš 100 svarų

Nebrangiai, greitai ir maloniai
Jums patarnaus Atlanta

2719 West 71 Street,
Chicago, IL 60629

Tel. (312)434-2121 1-800-775-SEND

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

ALTo Čikagos skyriaus gegužinė rugsėjo 5 d. (Darbo šventė pirmadienį) vyks Anio ir Aldonos Grinių sodyboje, 15904 – 143 St., Lockport, IL. Pradžia 12 val. Bus skanus ir šviežias lietuviškas maistas, veiks baras, bus ir dovanų paskirstymas. Svečiai maloniai prašomi atvežti dovanų laimėjimams. Gros lietuviškų plokštelių muzika. Visuomenės patogumui 11 val. ryto nuo Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčios išvažiuos autobusas. Vietas autobuse rezervuoti prašome tel. 312-434-3713, arba 312-434-4645. Visi kviečiami.

„Dainavos“ ansamblis kviečia visus buvusius ir dabartinius choristus bei lietuviškos dainos puoselėtojus, dalyvauti pirmoje po vasaros atostogų repeticijoje antradienį, rugsėjo 6 d., 7:30 v.v. Jaunimo centre. Ateinantį pavasarį ansamblis švęs 50 metų gyvavimo sukaktį, tai jau dabar prasidės pasiruošimo darbai. Visi laukiami.

Dr. Albina Prunskienė sekmdienį, rugsėjo 4 d., Lietuvių centre, Lemonte, kalbės ir vaizdajuostėje parodys trijų Lietuvos kunigų – Romualdo Ramašausko, Viktoro Aukštakalnio ir Petro Linkevičiaus gyvenimą ir kokiose sąlygose jie dirba lietuvių tautos gerovei. Visus atvykti kviečia PLC renginių komitetas. Įėjimas nemokamas.

Lietuvių Moterų klubų federacijos Čikagos skyrius kviečia visus penktadienį, rugsėjo 9 d., atvykti į Jaunimo centro kavinę. Bus rodoma vaizdajuostė didingos Dainų ir šokių šventės šią vasarą vykusios Kaune ir Vilniuje. Pradžia 7:30 v.v.

Kun. Jonas Kuzinskas, Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas, paėmė viso stalo bilietus į „Draugo“ sukurtyvinį banketą. Kun. Kuzinskas uoliai remia visus mūsų dienraščio renginius, visuomet pats dalyvauja ir savo parapijiečius per biuletenį ar kitais būdais ragina atsilankyti į „Draugo“ koncertus, gegužinę bei įvairius renginius. Ačiū.

Sol. Stasys Povilaitis, žymusis estradinių dainų atlikėjas, vasaros metu nemaža koncertavęs Nidoje, Palangoje, o taip pat ir Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso koncerte „Lietuvos“ viešbutyje Vilniuje, jau yra pakėlęs sparnus vėl atskristi į Čikagą. Jo koncertas įvyks rugsėjo 10 d., šeštadienį, Jaunimo centre. Iš čia jis pasuks į Kaliforniją bei kitas JAV vietas ir pasirodys ten, kur jis dar nėra dainavęs.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 778-0800
Valandos pagal susitarimą

Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos suvažiavimo šįmet nebus. Kaip jau anksčiau buvo pranešta, š.m. rugsėjo 3 ir 4 d., Lemonte turės vykti suvažiavimas nukeliamas į 1995 m. gegužės mėn. pabaigą (Memorial dienos savaitgalį).

Šv. Šeimos prieglaudos (Holy Family Villa) tarnautojų personalas ir kai kurie tos prieglaudos gyventojai paruošė virimo knygą. Įvairių patiekalų receptai taip pat surinkti iš žinomų Illinois valstijos žmonių – senatorės Carol Moseley-Braun, kard. Joseph Bernardin ir kitų. Knyga išleista kietais viršeliais, kaina 10 dol., o pilnas bus skiriamas Šv. Šeimos prieglaudos paramai. Daugiau informacijų šiuo reikalu teikia Eileen Turner, Holy Family Villa, 12375 McCarthy Rd., Lemont, IL 60439.

Marija Vilutienė ir Elena Jasaitienė, buvusios čikagietės, dabar gyvenančios St. Petersburg, FL, žinodamos, kad negalės dalyvauti „Draugo“ bankete, kuris įvyks rugsėjo 25 d. Martinique salėje, parėmė dienraštį pinigine auka – M. Vilutienė – 50 dol., E. Jasaitienė – 35. Jos, gyvendamos Čikagoje, buvo nuolatinės dienraščio rėmėjos ir renginių talkininkės. Ačiū.

Čikagos miesto savivaldybė pagaliau atkreipė rimtą dėmesį į restoranus, valgyklas ir užėigas, kuriose maisto paruošimas atliekamas labai nehygieniškos patalpose, o maistas laikomas nešvariose, parazitų ir visokių kenkėjų pilnuose sandėliuose. Idomu, kad daug restoranų uždaryta pačiame miesto centre, kur už paprastą užkandį imamos aukštos kainos ir publika labai didžiuojasi, juose papietavusi. Sveikatos departamentu inspektoriai, patikrinę tų valgyklų bei restoranų patalpas, iki šiol jau netoli 20 uždarė, iki viską apsisvalys.

Čikagos ir apylinkių vyresnio amžiaus žmonės kviečiami atsilankyti į „Vyresniųjų mugę“, įvyksiančią rugsėjo 16 d., penktadienį, tarp 9:30 val.r. ir 3 val. popiet, Oak Park/River Forest priemiestyje (The Priority; Harlem ir Division St.). Mugę ruošia Čikagos arkivyskupijos laikraštis „The New World“. Numatoma įvairių pramogų, pasilinksminimų, vaišių ir laimėjimų, o, be to, bus demonstruojami reikmenys ir produktai, specialiai taikomi vyresniesiems; tikrinamas kraujospūdis, akys, ausys ir t.t. Viskas yra nemokamai (įskaitant ir vaišes).

x TRANSPAK TALPIN-TUVAI į Lietuvą su siuntiniais siunčiami kas savaitę. Skubiems siuntiniams – **air cargo**. Pervedami pinigai doleriais. Pasirinkimas maisto siuntinių nuo \$29 iki \$98. **TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.** (sk)

x LEMONTE, PL centre, TRANSPAK įstaiga veikia kiekvieną savaitę: penkt. 3 v. p.p. - 7 v.v., šešt. 10 v.r. - 3 v. p.p., sekmd. 8:30 v.r. - 2 v. p.p. **Tel. 708-257-0497 arba 312-436-7772** (sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiamieji ir taisomieji darbai stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v. v.

MOTERŲ VIENUOLIŲ KONFERENCIJA ČIKAGOJE

Praėjusį savaitgalį Čikagoje įvyko JAV moterų vienuolių vadovių metinis suvažiavimas. Suvažiavimo dalyvės vadovauja 380-čiai vienuolių, kurioms iš viso priklauso daugiau kaip 80,000 seserų, dirbančių įvairiose JAV vietovėse ir misijose užsienio kraštuose.

Suvažiavimo metu viena paskaita buvo skirta temai „Pagalba Rytų Europos vienuolijoms“, sesers Lucianne Sears, OP. Ji koordinuoja JAV Vyskupų raštinę Centrinei ir Rytų Europai. Per praėjusius dvejus metus į vyskupų atsišaukimą, prašant savanorių šiai misijai, daugiausia atsiliepė JAV moterų vienuolijos. Per tą laiką, JAV moterų vienuolijoms dirbant šiuose kraštuose, išryškėjo ir daug naujų poreikių.

Į šią konferenciją JAV moterų vienuolių konferencija iškviė ir Lietuvos moterų vienuolių konferencijos pirmininkę ses. Albiną Pajarskaitę. Konferencijoje taip pat dalyvauja Šv. Agnietės seserų iš Fond du Lac, Wisconsin, atstovė. Ši vienuolija steigia fondą, kurio lėšomis siųs savo seseris gyventi ir dirbti Sibire.

Konferencijoje taip pat vyko simpoziumas apie šiandieninių imigrantų poreikius.

Čikagiečiai skundžiasi, kad gatvėse, kurių paviršius naujai asfaltuojamas, smarkiai apdegę apatinės medžių šakos, esančios iki 12 pėdų aukštyje nuo asfalto paviršiaus. Dr. George Ware, Morton Arboretum (Lisle, IL) medžių priežiūros žinovas, užtikrina, kad ilgalaikės žalos medžiams nepadaryta, jie kitą pavasarį vėl sužaliuos. Šiais metais miestas numato asfaltuoti daugiau kaip 2,000 blokų šalutinių ir apie 30 mylių pagrindinių gatvių, taip pat bent 1,000 užpakalinių gatvių. Bus atlikta ir daug kitų pagerinimo darbų, nes praėjusioji žiema labai sugadino gatvių paviršių.

Pal. Jurgio Matulaičio misijos koplyčios langų remonto paruošiamuosius darbus atliko Algis Mockaitis, Algis Kazlauskas, Liudas Šlenys ir Vytautas Jasinevičius.

x Mark Golden atsiuntė „Saulutei“, Lietuvos našlaičių globos būreliui, metams paremti Vilniuje gyvenantį močiutės auginamą paauglį berniuką, kurio motina mirusi. Ačiū! „Saulutė“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. **TAX ID #36-3003339.** (sk)

x „KANKLĖS“ – ne vien tik muzikos instrumentas, bet tokiu vardu pasivadinęs, vienas iš populiariausių Dailės muziejaus, lietuviškos muzikos ansamblis. Populiarus ne tik Lietuvoje, bet plačiai Europoje. Jų pirmas vizitas Amerikoje įvyks šį rudenį. Koncertas Čikagoje, Jaunimo centre, **rugsėjo 11 d. 3 val.** Bilietai gaunami skambinant **312-238-1536.** (sk)

x Ieškomas Stasys Knašas, gyv. 363 Washington Ave. 61, Miami Beach, FL 334. Jis pats, arba apie jį žinantys, praneškite seseriai: **Jadvyga Knašaitė Beniušienė, Avizliai, Ventos paštas, Akmenės raj., Lithuania;** arba skambinkite: **tel. 312-436-8361 Laima, 312-476-8651 Dalia.** (sk)

x Norint pirkti bei parduoti sklypus ar namus, prašome kreiptis į **Vyt. ar Genę Beleckus, 540 Ambassador Ct., Sunny Hills, FL 32428, tel. 904-773-3333.** (sk)

Redaguoja J. Plučas. Medžiagą siųs

DEBESĖLIAI

Vėjelis vaiko
Dangaus mėlynėj
Baltų avyčių
Bandą išginęs.

Bėga ir maišos,
Skuba ir nardo,
Dingsta... belieka
Vien pėdos margos.
Danutė Lipčiūtė-Augienė

MANO ATEITIES PLANAI

Kai užaugsiu, norėčiau būti policininku. Policininkas saugoja gerus žmones ir sulaiko blogus žmones. Policininkai nuveža blogus žmones į kalėjimus ir suranda tuos, kurie pabėga iš kalėjimo.
Algis Bielskus, 3 sk.

Užaugęs norėčiau būti gydytoju, nes mano tėvelis yra gydytojas. Galėčiau išgelbėti kitų žmonių gyvybę. Norėčiau būti ir naru. Galėčiau plaukioti po vandeniu ir surasčiau daug gražių dalykų. Taip pat pamatytčiau įvairių ir gražių žuvų.
Julius Griauzdė, 3 sk.

Kai užaugsiu, aš būsiu krepšinio žaidėjas – krepšininkas. Aš noriu žaisti su stipria komanda. Pagarsėjęs, galėčiau keliauti po visą Ameriką, pamatyti daug miestų ir užsidirbti daug pinigų.
Jonas Genčius, 3 sk.

Visi Čikagos lit. m-las mokiniai

IŠ „NERINGOS“ STOVYKLOS GYVENIMO

Sekmdienis, liepos mėn. 17 d.

Šį sekmdienį mes atvykome į Neringą. Pirmą užsiregistravome ir ėjome „kliūčių“ taku. Po to, keliavome į mūsų namelius. Čia išsipakavome ir susipažinome su naujais draugais. Vėliau atsiveikinome su tėvais ir susipažinome su vadovais. Tada Mišios. Pradėjo lyti. Nakties programoje – žaidimai. „Sidabrinės adatos“, 12 namelis

Pirmadienis, liepos mėn. 18 d.

Pirmadienis daugumai stovyklautojų buvo linksma diena, tačiau keliems vaikams – liūdnoka, nes jie jau pasiilgo tėvelių. Po pusryčių pakėlėm vėliavos. Tuoj prasidėjo įvairios pamokos: menas, dainavimas, tautiniai šokiai, iškylos ir sportas.

Buvo vėsi diena, lynojo, todėl nėjome prie prūdo maudytis. Džiaugėmės ilgesniu laisvalaikiu.

Po vakarienės ir vėliavų nuleidimo, prasidėjo vakarinė programa, kurią sudarė daugiausia žaidimai. Reikėjo atspėti, kurioje rankoje akmuo. Lenktyniavome vaikščiodami tik su kilimukais. Žaidėme sportinį žaidimą su kortelėmis. Paskiau sukalbėjome maldą ir po naktiečių ėjome miegoti.

„Sidabriniai kardai“ 2 namelis. („Neringa“ 194, 25-ji metai).

P.S. Iš Marijaus Gudinsko gavau stovyklos leidinėlį, kurio įdomumais pasidalinsiu su „T.Ž.“ skaitytojais.
Redaktorius

Žvaigždutė

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

sti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Didysis Lietuvos kunigaikštis Algirdas

Piešė Angelika Kasakaitytė
Bostono lit. m-los mokinė

MANO DIEVAS

Man Dievas yra gyvenimas. Be Dievo mes neturėtume mūsų žemės, oro, dangaus ir tikrai mes čia nebūtume. Dievas mums visa davė. Jam patinka, kad kiekvieną rytą atsikėlę pažiūrėtume į dangų ir pasimelstume. Mes turėtume taip daryti kiekvieną rytą.

Darius Gilvydis

Mano Dievas man reiškia daug ypatingų dalykų. Dievas yra globėjas ir prižiūrėtojas visų vaikų ir gamtos.

Mano Dievas yra man kaip draugas, su kuriuo aš galiu pasikalbėti. Jei mano gyvenime man reikia pagalbos, aš žinau, kad Jis man padės.

Audra Ricci
Detroito „Žiburio“ aukšt. lit. mokyklos abiturientai („Laisva Lietuva“)

VĖŽYS IR JO MOTINA

— Nevaikščiok atbulas! — tarė vėžienė savo sūnui, — ir ne-trink šonų į šlapius akmenis! O šis atsakė;

— Motin, tu — mano mokytoja, ženk tiesiai! O aš, tave stebėdamas, taip pat žengsiu.

Kas mėgsta sudrausti žmones, tas pats turi gyventi ir vaikščioti tiesiai, o tik paskui kitus mokyti.

Ezopas

KIŠKIUKAI

Zuikučiai striukučiai, kiškėliai nabagėliai, visų bijo, visko išsigąsta. Ir žmogus negeras, ir piktas šuo, ir lapė, ir vilkas, ir juodas vanagas, ir pelėdpalaidė paikoji (kvailoji) skriaudžia varguolius. Kad ne greitos kojos, tai visai sunku būtų gyventi nabagams.

Pilka skrandutė (kailukas) striukučio; ausys ir paskutinės kojos ilgos; priešakinės kojos — trumpos; uodegytė visai striuka (trumpa); todėl ji striukių žmonės ir pavadino.

Jis minta žolėmis, medžių atžalomis, javais ir kitokiais augalais. Ne kartą striukutis ir į mūsų daržą užėina kopūstų paragauti, skiepių, žievės pagrauzti.

Oi, saugokitės, striukučiai, nes medžiotojas šautuvą įsitaís! Nušaus jus, varguolius; iš jūsų mėsos gardų kšni išsikęps, iš skrandutės kepurę pasisiūs.

Ksaveras Sakalauskas-Vanagėlis

BULVELĖLIS

Buvo kartą bulvelėlis, Kuris mėgo šokinėti. Bet kai žmogus čia atėjo, Tai bulvelis paskubėjo.

Kai žmogus atėjo Ir bulvelis paskubėjo. Bet tas žmogus buvo greitas Tuoį pagavo bulvelėlį.

Tasai žmogus buvo geras, Pasodino bulvelėlį Į mažutį darželėlį.

Lina Bird,
Karaliaus Mindaugo lit. m-los mokinė. Baltimore. („Mūsų žinios“)

IŠ STOVYKLOS GYVENIMO

Užsiėmimai

Darius ir Jonas praveda sportą. Man patinka žaisti kvadrata. Galime žaisti krepšinį, kvadrata, tenisą, tinklinį. Yra labai smagu.

Andrius Mikaila, 4 būrelis

Aš einu į meno pamoką. Ją praveda Nora. Mes pas ją buvome Velykų dieną. Mes piešėme ir dažėme velykinius dalykus. Piešėme Velykų kiškius, dažėme margučius (popierių) ir Jėzų Kristų.

Arius Elvikis, 4 būrelis
Abu 1993 m. JAS stovyklos Dainavoje dalyviai.

RAGAINA

(Padavimas)
(Tęsinys)

Tą nelemtą valandą pasirodė kunigaikštis, kuris iki šiol nematomas pilies bokšte su savo dukterimi linksmai sekė banguojančią minią. Jo staigus pasirodymas ir milžiniška išvaizda visus nustebino.

— Sveikinu jus, nes jūs atvykote iš ten, kur pateka saulė. Jei norite čia pasilikti, priimu jus maloniai. Tačiau var-tus atidarys jums tik šis užbur-tas raktas. Kas atspės mergelės vardą, pakels jį lengvai nuo žemės. Todėl klausiu, kuo var-du ši mergelė, kuri dėl mūsų dangiškosios kilmės puošiasi savo galvą mėnulio aukso ra-gais, kaktą ir pečius — dangaus ženklais? Kas sugebės pasakyti šį vardą, tam priklausys, nors ir varguolis būtų, ne tik pilis, miestas ir šalis, — tas gali ir mano dukters rankos prašyti.

Nuo ryto iki vakaro visi spėjo. Jau devintą kartą patekėjo saulelė. Spėliotojai vis dar slinko vienas po kito, lenkėsi pakelti rakto, bet veltui. Žalvarinis raktas vis dar gulėjo kaip gulėjęs prieš šauniąją pilį. Ant jos mūrų vaikštinėjo grakšti kunigaikštutė ir šypsojosi iš garbės ir meilės suviliotų vyrų minios atkaklumo.

Kai saulė jau aukštai spindėjo ir nusiminę vyrai vis dar laužė sau galvas, spėliodami mergelės vardą, atžingsniavo per eiles paprastais drabužiais, per pečius persimetęs maišelį, ilgais garbanotais plaukais jaunuolis. Jis sustojo ties vartais ir kreipėsi į kunigaikštį:

— Jeigu tu neniekinsi mano menkos milinės (kaimiško švar-ko), tęsėsi (laikysi), ką paža-dėjai, tai išgirsi, ko reikalavai! Tavo duktė vadinasi Ragaina!

Jonas Remeika

(Bus daugiau)

SPĖKITE

1. Kur yra žemės vidurys?
2. Gaidys palubėje, gaidžio žarnos pažemyje.
3. Ant aukšto aukštono juodi gaidžiai gieda.
4. Geltonas žaltys, ant kaklo apsivyniojęs, baubia.
5. Šunies galva, kiškio koja, o visi jam nusilenkia.

PRAEJUSIOS SAVAITĖS ATSAKYMAI

1. Žemė, kadangi iš jos: žmonės, gyvuliai, paukščiai tun-ka (pragyvena). 2. Smuikas. 3. Būgnas. 4. Lėktuvas. 5. Upė, akmuo, nendrė.

LINKSMIAU

Gaidys

Penkerių metų Rūtelė ir aštuonerių metų Petriukas mieste susitiko prie vieno seno pasta-to. Rūtelė pakėlė aukštyn galvą ir paklausė Petriuko:

— Pasakyk man, kodėl ant šio pastato bokštelio yra iškeltas gaidys, o ne višta?

Petriukas, kiek pagalvojęs, atsakė:

— Matai, Rūtele, jei ten būtų višta ir padėtų kiaušinių, jis kris-damas iš taip aukštai sudužtų.

GYDYTOJAS

Viena priemiesčio gyventoja pakvietė miesto gydytoją pas ligonę. Gydytojas sėdo į automobilį ir nuvažiavo pas ligonę. Kvietėja apsidžiaugė ir pasakė:

— Aš labai dėkinga, kad iš taip toli atvykote mano mamai padėti.

— Be problemos, aš čia netoli turiu dar antrą ligonę. Kaip žmonės sako: „Su vienu akmeniu du paukščius užmušiu“.

Mokytoja: — Gali man ką nors pasakyti apie senovės romėnus? Mokinė: — Jie visi yra mirę.

LIETUVOS VAIKUČIŲ IŠSIREIŠKIMAI

Paklausus, kaip pavadinsim septintą dieną po sekmadienio, atsako: „Septintadienis“.

„Kai daug valgysi, sprogsi ir vaikučiai išbyrės iš pilvo“.

„Benzinas pradeda karščiuoti, išeina dūmai ir mašina galima važiuoti“.

Vaikas, valgydamas česnaką, sako: „Liežuviukui neskanu“.

Pamatęs negyvas peles, sako: „Nualpusios pelės“.

Vaikas kalba: Kodėl yra du mėnuliai jaunas ir senas.

„Į jūrą įteka upės, o kai įteka, ar nebelieka upės?“

„Kas gyvena upelyje?“ — „Gintaras“.

Vaikai žaisdami jūreiviais, sa-ko: „Mes plaukiame laužaledžiu (ledlaužiu)“.

Bežaisdami du vaikai klausia: „Anglai, vokiečiai ar rusai?“

Šiaulių Logopedinių vaikų globos namai. Užrašė Birutė Musneckienė. Atsiuntė Stasė Vaišvilienė.